Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Książka:

Sprawozdanie Związku Banków w Polsce za rok 1921. Warszawa, 1922, 43, XIX stron

Książka zdigitalizowana i udostępniona cyfrowo w ramach zadań projektu pt. „Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39« H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

SPRAWOZDANIE
ZWIĄZKU BANKÓW
W POLSCE

za rok 1921.

WARSZAWA :: :: :: :: 1922 r.

41660 III

A 1953/251/17

Władze Związku Banków w Polsce.

Zarząd:

Prezes:

Stanisław Karpiński.

Zastępcy Prezesa:

Eustachy Korwin-Szymanowski
Dr. Marcin Szarski.

Członkowie:

Stefan Benzef
Mieczysław Hofman
Henryk Szampanier.

Komisja Rewizyjna:

Józef Karpowicz
Apolinary Thieme
Józef Wegner.

Komisja Dyscyplinarna:

Członkowie:

Paweł Heilperin
Bolesław Pawlikiewicz
Feliks Wojewódzki.

Zastępcy:

Dr. Wiktor Osuchowski
R. A. Rafałowicz.

Dyrektor Związku:

Dr. Wacław Fajans.

Zastępca Dyrektora:

Stanisław Skonieczny.

1343
IZBA PRZEMYSŁOWO HANDLOWA POZNAŃ

41060 III

CZŁONKOWIE ZWIĄZKU BANKÓW W POLSCE

w dniu 31 grudnia 1921 r.

Bank Angielsko-Polski.
Bank Centralny dla Handlu, Przemysłu i Rolnictwa.
Bank Dyskontowy Warszawski.
Bank Handlowy w Warszawie.
Warszawski Oddział Banku Handlowego w Łodzi.
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie.
Bank Kredytowy w Warszawie.
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie.
Bank Kupiecki Łódzki.
Bank Kwilecki, Potocki i S-ka, Oddział w Warszawie.
Bank Małopolski, Oddział w Warszawie.
Bank Międzynarodowy w Warszawie.
Bank Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan w Łodzi.
Bank Przemysłowców Polskich.
Bank Przemysłowy Warszawski.
Bank Towarzystw Spółdzielczych.
Bank Wschodni w Warszawie.
Bank Zachodni.
Bank Ziemiański.
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich.
Bank Związku Spółek Zarobkowych, Oddział Warszawski.
Bank Związków Ziemian.
Polski Bank Komunalny.
Polski Bank Przemysłowy, Oddział w Warszawie.
Warszawski Bank Stołeczny.
Ziemski Bank Kredytowy, Oddział w Warszawie.

CZŁONKOWIE ODDZIAŁU MAŁOPOLSKIEGO ZWIĄZKU BANKÓW W POLSCE WE LWOWIE.

Akcyjny Bank Hipoteczny.
Akcyjny Bank Związkowy dla Stowarzyszeń Zarobkowych i Gospodarczych we Lwowie.
Bank Dyskontowy we Lwowie.

Bank Dyskontowy Warszawski, Oddział we Lwowie.
Bank Dyskontowy Warszawski, Oddział w Drohobyczu.
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie, Filja we Lwowie.
Bank Komercjalny, Oddział we Lwowie.
Bank Kredytowy w Warszawie, Oddział w Drohobyczu.
Bank Małopolski, Oddział we Lwowie.
Bank Rolniczy.
Bank Towarowy, Oddział we Lwowie.
Bank Ziemian we Lwowie.
Galicyjska Kasa Oszczędności.
Miejska Kasa Oszczędności.
Polski Bank Handlowy, Oddział we Lwowie.
Polski Bank Krajowy.
Polski Bank Przemysłowy.
Powszechny Bank Kredytowy.
Śląski Bank Przemysłowy, Bielsko.
Śląski Bank Eskontowy, Bielsko.
Towarzystwo Kredytowe Ziemskie, Lwów.
Ziemski Bank Kredytowy.

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU BANKÓW W POLSCE W ROKU 1921.

CZĘŚĆ I.

Sytuacja skarbowa.

Rok 1921 nie przyniósł Polsce upragnionej konsolidacji stosunków finansowych i walutowych. Nie przyniósł, bo przynieść nie mógł: te same pierwiastki, które w latach poprzednich oddziaływały rozkładowo na życie ekonomiczne kraju, tkwiły również w roku 1921 w organizmie gospodarczym Polski, kontynuując swe dzieło zniszczenia. Szalony wzrost wydatków państwowych, wywołany z jednej strony postępującą deprecjacją waluty, z drugiej — wciąż jeszcze zbyt szeroko zakreśloną sferą działalności państwa oraz rozrzutną i w wielu wypadkach nieumiejętną gospodarką władz rządowych przy równoczesnej, zgoła niedostatecznej wydajności systemu podatkowego i słabej sprawności aparatu skarbowego—spowodowały ogromny niedobór budżetowy.

Preliminarz na rok 1921 przewidywał wydatki w ogólnej sumie 208,9 miljarda marek, dochody—w sumie 135,1 miljarda marek, przewidywany niedobór wynosił zatem 73,8 miljarda marek, która to suma została jednak w rzeczywistości bardzo znacznie przekroczona. Niemożności wyrównania wydatków państwowych normalnemi wpływami podatkowemi towarzyszyła niemożność zdobycia odpowiednich środków drogą kredytu państwowego. Ogólny układ stosunków finansowych i gospodarczych państwa, znaczne potrzeby inwestycyjne odradzającego się przemysłu, nieustalona sytuacja polityczna, — wszystkie te czynniki wpływały w najwyższym stopniu niekorzystnie na pojemność wewnętrznego rynku pieniężnego w zakresie lokaty papierów państwowych. W ciągu całego 1921 r. udało się skarbowi państwa umieścić na rynku wewnętrznym papierów państwowych na ogólną sumę 20,8 miljarda marek, z czego na pożyczkę Odrodzenia przypada 5,6 miljarda, na pożyczkę premjową — 1,06 miljarda, na bilety skarbowe II-ej emisji — 14,2 miljarda.

W tym stanie rzeczy przeważająca część niedoboru budżetowego spadła brzemieniem swem na Kasę Pożyczkową. To też każde zestawienie rachunkowe naszej instytucji emisyjnej wykazywało znaczny

wzrost długu skarbowego, wzrost, którego tempo było, z wyjątkiem końca roku, z kwartału na kwartał żywsze. Sumy pożyczek, udzielonych skarbowi przez P. K. K. P., były następujące:

DATA	Dług Skarbu	Wzrost miesięczny	Wzrost kwartalny
	w miljonach marek		
31. XII 20	59.625		
31.I — 21	65.625	6.000	
28.II „	77.125	11.500	34.000
31.III „	93.625	16.500	
30.IV „	106.625	13.000	
31.V „	117.625	11.000	37.000
30.VI „	130.625	13.000	
31.VII „	140.625	10.000	
31.VIII „	158.000	17.375	47.375
30.IX „	178.000	20.000	
31.X „	198.500	20.500	
30.XI „	214.000	15.500	43.000
31.XII „	221.000	7.000	

Z ogólnej sumy środków, jakiemi rozporządzał skarb w poszczególnych kwartałach roku 1921, przypadają na wpływy z danin publicznych, na wpływy z operacji kredytowych na rynku wewnętrznym, oraz na uzyskane w P. K. K. P. pożyczki, — sumy następujące:

	I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		Ogółem	
	Absolutnie	o/o-wo	Absolutnie	o/o-wo	Absolutnie	o/o-wo	Absolutnie	o/o-wo	Absolutnie	o/o-wo
	w miljonach marek									
Wpływy z danin publicznych . .	4.231,3	10	8.166,7	16,5	15.854	23,5	31.468	37,3	59.721	24.5
Wpływy z operacji kredytowych:										
Poż. Odrodz.	845,5		1.275,9		2 177		1.323			
Poż. Prem.	332,4		215,6		194		318			
Bilety skarb.	1.950,3*)		1.950,3*)		1.950*)		8.333			
razem	3.128,2	7,5	3.441,9	7,1	4.322	6,5	9.974	11,8	20.866	9
Kredyty, uzyskane w P. K. K. P.	34 000	82,5	37.000	76,1	47.375	70	43.000	50,9	161.375	66,5

*) Suma obliczona teoretycznie na zasadzie ogólnej sumy za trzy pierwsze kwartały 1921 roku łącznie (5.850,9 miljona mk. p.).

Dane powyższe ilustrują najwymowniej niewątpliwą i znaczną poprawę sytuacji skarbowej w ostatnim kwartale 1921 r. Wpływy z danin publicznych w tym jednym kwartale przewyższyły ogólną ich sumę, osiągniętą w trzech pierwszych kwartałach (31,5 miljarda wobec 28,2 miljarda), ponieważ zaś postęp ten miał miejsce w okresie względnej stabilizacji kursu marki i wewnętrznego poziomu cen, przeto może on być poczytywany za objaw istotnie zapoczątkowanego uzdrowienia naszych stosunków skarbowych. Niezależnie od tego, koniec roku ubiegłego zaznaczył się znacznie intensywniejszem wyzyskaniem przez skarb wewnętrznego rynku pieniężnego, a to za pośrednictwem biletów skarbowych, których sprzedaż w tym właśnie czasie przybrała znaczne rozmiary: z ogólnej sumy 14,2 miljarda, zrealizowanej w roku 1921, przypada na ostatni kwartał tego roku 8,3 miljarda.

Emisja biletów.

Widomym wyrazem fatalnego stanu naszej gospodarki skarbowej w pierwszych trzech kwartałach 1921 roku, oraz jej poprawy w ostatnim kwartale był stan i charakter emisji biletów P. K. K. P. Suma biletów w obiegu była następująca:

Data	Miljony marek polskich		
	Suma biletów w obiegu	Wzrost w ciągu miesiąca	Wzrost w ciągu kwartału
31.XII—20	49.361,5	—	
31.I —21	55.079,4	5.717,9	
28.II „	62.560,4	7,481	24.725,9
31.III „	74.087,4	11.527	
30.IV „	86.755,3	12.667,9	
31.V „	94.575,8	7.820,5	28.609,9
30.VI „	102.697,3	8.121,5	
31.VII „	115.242,3	12.545	
31.VIII „	133.734,2	18.491,9	50.094,8
30.IX „	152.792,1	19.057,9	
31.X „	182.777,3	29.985,2	
30.XI „	207.029,1	24.251,8	76.745
31.XII „	229.537,1	22.508	

Tempo emisji wzrosło zatem bardzo silnie w drugiej połowie, a zwłaszcza w ostatnim kwartale roku ubiegłego. Stwierdzić jednak należy, że charakter tej emisji uległ, bądź co bądź, pewnej dodatniej zmianie w porównaniu z emisją roku 1920 i początku 1921. Bilety, wypuszczane przez P. K. K. P., w pierwszej połowie roku przeznaczone były prawie wyłącznie na zaspokojenie potrzeb skarbu. Działalność naszej instytucji emisyjnej w tym czasie polegała, podobnie jak w latach poprzednich, niemal całkowicie na zasilaniu kredytem skarbu państwa, z całkowitem prawie zaniedbaniem funkcyj ściśle ekonomicznych. Dopiero w drugiej połowie roku 1921 rozpoczyna się właściwie szersza działalność gospodarczo-kredytowa Kasy Pożyczkowej: w tym właśnie czasie zaczęła P. K. K. P. odgrywać stopniowo rolę poważniejszą na naszym rynku pieniężnym i spełniać ciążące na niej, jako na banku centralnym, obo-

wiązki. Wprawdzie pożyczki, udzielane skarbowi państwa, dominowały nadal przez rok cały wśród operacyj P. K. K. P., tworząc pozycję, przekraczającą pod względem wielkości bardzo znacznie wszystkie inne aktywa, — jednakże stosunkowy udział tej pozycyj w ogólnej sumie aktywów, zredukował się pokaźnie. W końcu 1920 roku kredyty skarbowe wynosiły 84%, zaś kredyty gospodarcze 6,2% ogółu aktywów; w końcu 1921 roku — stosunek ten wynosił 74,3% i 11,6%. Z ogólnej sumy udzielonych przez P. K. K. P. kredytów (64,2 miljarda w końcu 1920 roku i 255,6 miljarda w końcu 1921 roku) przypadało w końcu 1920 r. na pożyczki fiskalne 93%, zaś na pożyczki gospodarcze 7% (włączając nawet do ostatnich kredyty na zastaw pożyczki „Odrodzenia"), natomiast w końcu 1921 r. na pożyczki fiskalne — 86,5%, zaś na pożyczki gospodarcze — 13,5%.

Działalność gospodarczo-kredytowa P. K. K. P.

Asumptem do ożywienia działalności gospodarczo-kredytowej P. K. K. P. była cechująca rok ubiegły ciasnota na rynku pieniężnym, która zwłaszcza z końcem lata, zaostrzyła się w sposób niepokojący, grożąc obezwładnieniem naszemu życiu ekonomicznemu. Gdy zaś gwałtowna i nieoczekiwana zwyżka kursu naszej waluty spowodowała zastój w przemyśle i handlu, doprowadzając zapotrzebowanie kredytów z ich strony do silnego napięcia, wówczas rozwinęła P. K. K. P. po raz pierwszy od czasu swego istnienia akcję gospodarczo-kredytową, na szerszą zakrojoną miarę. Przez podwyższenie kredytów dyskontowych, przyznawanych zarówno bankom, jak bezpośrednio przemysłowi, oraz przez znaczniejsze i liberalniejsze udzielanie pożyczek na zastaw towarów, zwłaszcza surowców, przyczyniła się P. K. K. P. bezwarunkowo do opanowania trudnej sytuacji. Dane, dotyczące tej strony działalności P. K. K. P., zawarte są w zestawieniu następującem:

Data	Dyskonto	Pożyczki	Kredyty gospodarcze ogółem	Wzrost lub zmniejszenie w ciągu miesiąca	Wzrost w ciągu kwartału
	Miljony marek polskich				
31.XII 20	611,5	3.999,1	4.610,6	—	
31.I — 21	1.040,2	4.100,2	5.140,4	+ 529,8	
28.II „	955,1	4.143,5	5.098,6	— 41,8	916,1
31.III „	781	4,745,7	5.526,7	+ 428,1	
30.IV „	927	4.994,4	5.921,4	+ 394,7	
31.V „	1.395,2	4.979	6.374,2	+ 452,8	1.337,1
30.VI „	1.557,3	5.306,5	6.863,8	+ 489,6	
31.VII „	2.504,2	6.291,5	8.795,7	+1.931,9	
31.VIII „	3.855,4	7.776,9	11.662,3	+2.866,6	9.252
30.IX „	6.237,3	9.878,5	16.115,8	+4.453,5	
31.X „	9.529,5	12.022,3	21.551,4	+5.435,6	
30.XI „	14.347,2	15.144,3	29.491,5	+7.940,1	18,508,5
31.XII „	15.324,3	19.300	34.624,3	+5.132,8	

Sumy, umieszczone przez P. K. K. P. w operacjach gospodarczo-kredytowych wzrosły zatem w ciągu 1921 roku z 4,6 do 34,6 miljarda marek — czyli o 652%. Udział przeważający we wzroście tym przypada na dyskonto, które zwiększyło się o 2450%, gdy tymczasem suma

pożyczek wszelkiego rodzaju wykazuje w tym samym czasie wzrost o 382%. Nie należy jednak zapominać, że stosunkowo znaczna suma pożyczek, udzielonych przez P. K. K. P. już w końcu 1920 roku (około 4 miljardów) i przekraczająca blizko 7-krotnie sumę ówczesnego dyskonta (611 miljonów) pochodziła z uprawianych w 1920 roku na szeroką skalę operacyj pożyczkowych na zastaw obligacyj pożyczki Odrodzenia, które to operacje dosięgły w końcu 1920 roku sumy około 2½ miljarda marek. Natomiast zwiększenie sumy pożyczek o przeszło 15 miljardów w 1921 roku miało swe źródło przeważnie (mniej więcej w ¾) w operacjach kredytowych, nie mających nic wspólnego ani bezpośrednio, ani pośrednio ze skarbem państwa.

Rola ekonomiczna P. K. K. P. w roku 1921 nie ograniczyła się jednak wyłącznie do rynku pieniężnego: również na rynku dewizowym rozpoczęła Kasa Pożyczkowa w końcu roku ubiegłego żywą działalność, zmierzającą nie tylko, jak to miało miejsce poprzednio do zaspakajania potrzeb władz i urzędów państwowych w zakresie walut obcych, ale także do gromadzenia odpowiednio wielkich zapasów walut i dewiz, które umożliwiłyby jej oddziaływanie na kształtowanie się kursów w kierunku ograniczenia wahań. Akcji tej, która oczywiście wywrzeć musiała wpływ poważny na stan ilościowy obiegu pieniężnego, sprzyjała zwyżkowa tendencja kursu marki polskiej jesienią ubiegłego roku, oraz w związku z nią będące znaczne zaofiarowanie walut obcych ze strony szerokich warstw ludności, wyzbywających się posiadanych zapasów tych walut w obawie przed dalszym spadkiem ich kursu. Wyniki tej akcji wyrażają się w cyfrach następujących:

Data	Sumy do dyspozycji w bankach zagranicznych	Banknoty zagraniczne (po kursie parytetowym)
	Miljony marek pol.	
31.XII.20	80.7	?
31.I — 21	205.8	81,5
28.II „	475.9	79,3
31.III „	908.5	74,3
30.IV „	870.7	53,3
31.V „	? *)	? *)
30.VI „	496,3	39,2
31.VII „	601,3	39,7
31.VIII „	368,6	43,6
30.IX „	1.217,5	39,2
31.X „	2.342	65,3
30.XI „	7.040,1	76,6
31.XII „	12.707,9**)	94,5

*) Bilans P. K. K. P. na 31 maja 1921 podaje sumę na rachunkach zagranicznych, w jednej łącznej pozycji z sumami w bankach niemieckich, zablokowanemi przez rząd Rzeszy, oraz z banknotami zagranicznemi.

**) Według bilansu ostatecznego P. K. K. P. na 31.XII.21 sumy na rachunkach zagranicznych (łącznie z różnicą kursową) wynosiły 12.977,4 miljonów mk. p.

Jak widać z zestawienia powyższego, sumy do dyspozycji w bankach zagranicznych ulegały w pierwszych trzech kwartałach 1921 r. znacznym wahaniom w obu kierunkach i dochodziły nieraz do poziomu stosunkowo bardzo nizkiego, uniemożliwiającego P. K. K. P. oddziaływanie na sytuację rynku dewizowego. Posiadane zapasy wystarczały zaledwie na pokrywanie bieżących potrzeb władz i urzędów, zaś ich wysokość była uzależniona z jednej strony od skali napięcia owych potrzeb, — z drugiej — od wydajności głównego źródła, z którego P. K. K. P. zapasy swych dewiz czerpała t. j. od dopływu przekazów amerykańskich. Natomiast w ostatnim kwartale a zwłaszcza w ostatnich dwu miesiącach wchłonęła P. K. K. P. bardzo znaczne sumy z rynku wewnętrznego, umożliwiając sobie tym sposobem ewentualną interwencję w razie ujawnienia się na rynku silniejszego zapotrzebowania. Nadmienić należy, że powyższe zestawienie sum na rachunkach zagranicznych nie obejmuje tych kwot w bankach niemieckich, które pochodzą jeszcze z czasów okupacji niemieckiej i są przez rząd Rzeszy zasekwestrowane, skutkiem czego dysponowanie niemi przez P. K. K. P. nie jest możliwe. Kwoty te wynosiły w pierwszej połowie roku 373,1 miljona mk. niem., zaś w drugiej wahały się pomiędzy 403,6, a 407,2 mil. mk. niemieckich. Według bilansu ostatecznego P. K. K. P. fundusz ten, z uwzględnieniem różnicy kursowej, odpowiadał wartości 6.515,9 miljona marek polskich.

Pokaźne zwiększenie wykazywały również w ostatnim kwartale zapasy banknotów zagranicznych, co przypisać należy tym samym przyczynom, które spowodowały wzrost sum na rachunkach zagranicznych. Wartość gotowizny w walutach obcych, podawana w bilansach P. K. K. P. i przytoczona w poprzedniem zestawieniu, obliczana była według przedwojennego kursu parytetowego w stosunku do marki niemieckiej, a więc dolary po Mk. 4,20, franki franc. po 81 fen., korony austryjackie po 85 fen., i t. d. Obliczenie to, jako oparte na zupełnie fikcyjnej podstawie, uniemożliwia oczywiście zorjentowanie się co do faktycznej wartości tych zapasów; dopiero z ostatecznego bilansu P. K. K. P. wynika, że wartość owa wynosiła w końcu grudnia 3,921 miljonów marek polskich.

Stosunkowo znacznemu wzrostowi uległy wreszcie zapasy kruszcu, przedewszystkiem złota, którego wartość, obliczana również według parytetu złotej marki niemieckiej, wynosiła:

31.I — 1921		12,6	miljona	marek	złotych
31.III	„	13,1	„	„	„
30.VI	„	14,3	„	„	„
30.IX	„	19,4	„	„	„
31.XII	„	24,9	„	„	„

Wykazana na koniec roku suma 24,9 miljona marek złotych odpowiada 8.932,25 kg. czystego złota, przedstawiających wartość, według ówczesnej ceny złota w Londynie i kursu funta sterlinga w Warszawie— 17,2 miljarda marek polskich. Niezaleznie od tego posiadała P. K. K. P. w końcu roku zapas srebra wartości 42,6 miljona marek niemieckich według równi przedwojennej, odpowiadających 236.780,6 kg. czystego srebra, i przedstawiających wartość 14,5 miljarda marek polskich.

Z przytoczonych powyżej zestawień wynika, że w ostatnim kwartale 1921 roku zwiększyła P. K. K. P. o 18,5 miljarda marek sumę kredytów, udzielonych przemysłowi i handlowi, oraz nabyła za 11,5 miljarda marek dewiz, zaś za kilka miljardów walut obcych i złota. Skutkiem tego emisja biletów, dokonana w końcu roku zeszłego, przewyższyła pokaźnie równoczesny wzrost zadłużenia skarbu w P. K. K. P.; tymczasem poprzednio suma udzielonych skarbowi pożyczek wzrastała szybciej, od sumy biletów w obiegu, a to dlatego, że część przyznawanych państwu kredytów była pozostawiana w P. K. K. P. na rachunkach bieżących różnych urzędów. W pierwszem półroczu dług skarbu wzrósł o 71 miljardów — stan emisji zaś o 53,3 miljarda; już w trzecim kwartale daje się zauważyć przewyżka emisji (50 miljardów) nad równoczesnym wzrostem długu skarbowego (47,3 miljarda). W ostatnim zaś kwartale powiększeniu długu o 43 miljardy towarzyszy zwiększenie emisji o 76,7 miljarda marek. Trzydzieści kilka miljardów, stanowiących różnicę pomiędzy wzrostem emisji, a wzrostem długu skarbowego w ostatnim kwartale roku zeszłego, zużytkowane były właśnie na udzielanie kredytów o charakterze ściśle gospodarczym oraz na zasilenie własnych zapasów dewiz, walut i kruszcu. O fakcie tym nie należy w żadnym razie zapominać przy badaniu stanu ilościowego emisji biletów w roku 1921.

Inflacja i jej skutki.

Pomimo to emisja roku ubiegłego nosi na sobie bezwarunkowo w dalszym ciągu bardzo mocne piętno fiskalne. Wszak z zaczerpniętych w tym roku przez skarb z P. K. K. P. 161,3 miljarda marek kredytów pozostało na rachunkach bieżących urzędów państwowych zaledwie około 20 miljardów, cała zaś reszta, t. j. przeszło 141 miljardów, została zrealizowana gotowizną, która napłynęła na rynek, stając się podstawową przyczyną tych wszystkich wstrząśnień walutowych i finansowych, w które tak obfitował rok 1921.

Rozmiary emisji pieniędzy papierowych w Polsce w roku ubiegłym przedstawiają się, w porównaniu z innemi krajami europejskiemi, jak następuje:

	Koniec 1920 roku		Koniec 1921 roku		Wzrost lub zmniejszenie w %%
Polska (miljardy marek)		49,4		229,5	+ 365 %
Austrja (miljardy koron)		30,6		174,1	+ 468 %
Węgry (miljardy koron)		14,3		25,2	+ 76 %
Niemcy (miljardy marek)					
Banknoty	68,8		113,6		
Bony kas Pożyczk.	12	80,8	8,3	121,9	+ 50 %
Jugosławja (miljardy dinarów)		3,3		4,7	+ 42 %
Belgja (miljardy fr. bel.)		6,26		6,29	—
Włochy (miljardy lirów)		22,3		21,7	— 2,4 %
Francja (miljardy fran. fr.)		37,9		36,5	— 4 %
Anglja (miljony funt. st)					
Banknoty	132,8		126,5		
Currency notes	367,6	500,4	325,6	452,1	— 10 %

Silne fale energji nabywczej w postaci świeżo wypuszczanych znaków pieniężnych, wytwarzanych, jak widzieliśmy, w przeważającym stopniu zgoła niezależnie od potrzeb obrotu gospodarczego, w związku ze znacznie wzmożonym przywozem, przedewszystkiem na potrzeby odradzającego się przemysłu, — przy wciąż jeszcze bardzo słabym wywozie, — musiały doprowadzić do gwałtownego obniżenia się kursu i siły nabywczej marki polskiej. Rok 1921 był okresem niepospolitej zwyżki kursów wszystkich walut zagranicznych, która zwłaszcza jesienią przybrała rozmiary zastraszające. Notowania najważniejszych walut obcych na giełdzie warszawskiej były następujące:

Daty	Dolary	Franki fran.	Funty ster.	Marki niem.
1.I —1921	620	38,25	2.260	8,75
10.I — „	730	43,62	2.685	10,20
20.I — „	830	59,50	3.450	13
1.II — „	742	56,	3.000	13,90
10.II — „	778	56,50		12,85
20.II — „	823	59,	3.250	14,02
1.III — „	887		3.500	15,10
10.III — „	878	64,	3,500	14,10
20.III — „	685	52,50	2.875	11,25
1.IV — „	812,50	59,37	3.300	13,45
10.IV — „	802	58,50	3.238	13,30
20.IV — „	780	57,60	3.180	12,81
1.V — „	833	66,60	3.390	13
10.V — „	853	73,63	3.400	13,17
20.V — „	912	80,81	3.673	15,27
1.VI — „	1.027	86,12	4.052	16,43
10.VI — „	1.180	98	4.650	18,45
20.VI — „	1.350	113		20,25
1.VII — „	2.295	183	7.850	29,75
10.VII — „	1.839	150	6.900	23,90
20.VII — „	1.846	148	6.836	24,92
1.VIII— „	1.995	156,50	7.485	25,50
10.VIII— „	1,991	162	7.490	25,73
20.VIII— „	2.390	186	8.575	28,50
1.IX — „	2.855	230,75	11.175	34,90
10.IX — „	3.825	304	15.187	38,50
20.IX — „	4.675	340	17.150	46,75
29.IX — „	7.000	490	24.500	56
1.X — „	4.925	442	22.250	53,25
10.X — „	5.225	380	19.300	41,75
20.X — „	4.265	320	16.950	27,08
1.XI — „	2.950		12.325	17,25
10.XI — „	3.263	232	13.325	13,75
20.XI — „	3.350	241	13.500	12,81
1.XII — „	3.300	242	13.700	14,50
10.XII — „	3.188	246	13.300	16,95
20.XII — „	2.938	243	12.550	17,13

Równolegle ze spadkiem marki polskiej postępował zanik zaufania do niej ze strony szerokich warstw ludności. Ucieczka przed marką, która już w roku 1920 stanowiła cechę charakterystyczną ówczesnej sytuacji finansowej Polski, opanowywała w roku 1921 prawie całkowicie orjentację finansową rynku; będąc wynikiem silnej zniżkowej tendencji waluty polskiej, stawała się ze swej strony przyczyną jej dalszej ostrej deprecjacji.

Obserwując kierunek, w jakim odbywała się owa ucieczka przed marką polską, stwierdzić można fakt wysoce znamienny, który wywarł niewątpliwie wpływ doniosły na kształtowanie się kursu walut obcych. O ile jeszcze w pierwszej połowie roku 1921 ucieczka ta odbywała się w mniej więcej równym stopniu w kierunku walorów dywidendowych i dewiz, o tyle od lata roku ubiegłego zainteresowanie się akcjami poczęło słabnąć w szybkiem tempie na korzyść walut obcych. Wskutek znacznych emisji papierów dywidendowych, dokonywanych przez nowopowstające lub też istniejące spółki, — o czem mowa będzie na innem miejscu — rynek nasz zalany został tak olbrzymiemi ilościami tych papierów, że wchłonięcie ich odbywać się mogło tylko kosztem stopniowego obniżania się kursu walorów dawniejszych, nawet pierwszorzędnych. Dla zobrazowania tego procesu wystarczy zestawienie kursów jednego z najpopularniejszych naszych walorów, mianowicie akcyj Tow. „Starachowice"; notowania ich w roku 1921 na giełdzie warszawskiej były następujące:

3.I	9.500 — 9.050
10.I	9.700 — 9.525
20.I	8.150 — 8.900
1.II	8.725 — 8.875
10.II	9.100 — 9 200
20.II	9.850 — 10.025
1.III	9.900 — 9.100
10.III	12.850 — 12.100
19.III	10.200 — 11.100
1.IV	10.600 — 10.500
9.IV	7.250 — 7.075
19.IV	6.600 — 6.475
2.V	6.650 — 6.950
10.V	6.590 — 6.525
20.V	6.225 — 6.150
1.VI	6.800 — 6.650
10.VI	7.150 — 6.950
20.VI	8.400 — 8.100
1.VII	8.475 — 8.100
9.VII	7.600 — 7.625
20.VII	7.325 — 7.200
1.VIII	7.175 — 7.020
10.VIII	7.100 — 7.060
20.VIII	7.150 — 7.125

1.IX	7.050 — 7.025
10.IX	8.400 — 8.100
20.IX	8.200 — 8.025
1.X	7.125 — 7.450
10.X	7.450 — 7.200
20.X	6.325 — 5.950
2.XI	4.200 — 4.000
10.XI	4.400 — 4.600
19.XI	3.850 — 3.900
1.XII	4.100 — 4.225
10.XII	3.975 — 4.000
20.XII	3.780 — 3.800
31.XII	4.050 — 4.075

W tym stanie rzeczy papiery dywidendowe, jako nie dające dostatecznej gwarancji zwyżki kursu w miarę spadku waluty, zaczęły zatracać swój dotychczasowy charakter lokaty dla kapitału, uciekającego przed marką. Ucieczka ta skierowała się głównie, jeżeli pominiemy nieruchomości i towary, ku walutom obcym, które stały się też w krótkim czasie objektem dominującym obrotów giełdowych. Stan ten ilustrują wymownie dane, dotyczące obrotów na giełdzie warszawskiej w roku ubiegłym.

	Styczeń		Luty		Marzec		Kwiecień		Maj		Czerwiec	
	Miljony marek polskich											
	absol.	%-wo	absol.	%-wo	absol.	%-wo	absol.	%-wo	absol.	%-wo	absol.	%-wo
Obrót ogólny	623,9	100	1024,1	100	1520,7	100	1770,4	100	2266,5	100	1437,3	100
„ walutami	245,6	39,4	419,1	40,9	766,1	50,4	1347	76,1	1951	86,1	751	52,5
„ akcjami	348,6	55,9	576	56,3	735	48,3	407,7	20,3	299,5	13,2	670,5	46,6
„ papier. %	29,6	4,7	29	2,8	19,6	1,3	15,6	0,9	16	0,7	15,8	1,1

	Lipiec		Sierpień		Wrzesień		Październ.		Listopad		Grudzień	
	Miljony marek polskich											
	absol.	%-wo	absol.	%-wo	absol.	%-wo	absol.	%-wo	absol.	%-wo	absol.	%-wo
Obrót ogólny	2556,7	100	2915,9	100	5648,5	100	5436,8	100	6181,3	100	6055	100
„ walutami	1952,5	76,3	2546,6	87,3	4776	84,6	4855,8	89,3	5833,4	94,4	5788	95,6
„ akcjami	574,8	22,5	337	11,6	847,5	15	559,1	10,3	313,3	5,1	240,4	4
„ papier. %	29,4	1,1	32,3	1,1	24,9	0,4	21,9	0,4	34,6	0,5	27,3	0,4

Jak widać z zestawień powyższych, obrót akcjami, wynoszący w pierwszej połowie roku przeważnie około 50% ogólnego obrotu, zredukował się gwałtownie w drugiej połowie i spadł w grudniu do 4% gdy tymczasem obrót walutami wzrastał, począwszy od czerwca, w tempie nader szybkiem i doszedł w końcu roku do 95% obrotu ogólnego. Rzecz oczywista, że skoncentrowanie się ogromnej części zaofiarowania marek polskich na stosunkowo bardzo wązkiej płaszczyźnie rynku dewizowego musiało doprowadzić do gwałtownej zwyżki kursów walut

obcych. Krytyczny stan naszej marki jesienią 1921 roku, kiedy to dolary osiągnęły poziom 7000, — był właśnie wywołany tą okolicznością, że papiery dywidendowe przestały wówczas nęcić uciekający przed marką kapitał i że jego terenem operacyjnym stał się prawie wyłącznie rynek dewizowy. Na rynek ten spadł też cały ciężar panującego w tym czasie sceptycyzmu w stosunku do marki polskiej.

Zwrot w sytuacji walutowej. Jego przyczyny i skutki.

Osiągnąwszy w końcu września punkt kulminacyjny swej depresji, weszła nagle marka polska w fazę szybkiego i zgoła nieoczekiwanego wzrostu swej wartości; po długim szeregu miesięcy panicznej przed nią ucieczki, nastąpił okres masowego wyzbywania się na jej korzyść nagromadzonych walut obcych. Szereg przyczyn złożył się na ten znamienny zwrot w naszej sytuacji walutowej. Spoisty w swej strukturze, tchnący siłą i wiarą program ministra Michalskiego rozbudził w społeczeństwie uśpioną nadzieję uzdrowienia naszej sytuacji skarbowej i strząsnął z niego nieufność w stosunku do własnej waluty. Moment otuchy, która opanowała cały naród, zbiegł się szczęśliwie z momentem rozwiązania sprawy górno-śląskiej, ustalającego nareszcie granice zachodnie państwa i otwierającego przed Polską perspektywę znacznego spotęgowania jej sił wytwórczych. Nic zatem dziwnego, że marka polska zyskała pokaźnie na zaufaniu zarówno w kraju jak zagranicą, że kult dla obcych walut uległ nagle znacznemu osłabieniu.

Równorzędnie z przyczynami powyższemi, a zgoła od nich niezależnie oddziaływał na spadek kursu walut obcych jeszcze jeden czynnik, którego wpływ na kształtowanie się stosunków we wszystkich dziedzinach naszego życia ekonomicznego z coraz większą występował siłą. Mamy na myśli brak wolnej gotowizny na rynku naszym, brak, którego pierwsze objawy dawały się już odczuwać w roku 1920, a którego istotę zanalizujemy przy omawianiu stanu bankowości.

Wysoce kłopotliwe położenie, w jakiem znalazły się nasz przemysł i handel ze względu na trudności, z któremi wypadło im walczyć przy zaspakajaniu swego zapotrzebowania gotowizny, sprawiło, że marka polska zaczęła zatracać stopniowo swój dotychczasowy charakter, jako objekt powszechnej i olbrzymiej podaży, i stawała się w coraz znaczniejszym stopniu przedmiotem gorączkowego popytu.

Im silniejsza była, wskutek braku zaufania do marki polskiej i nadmiernego jej zaofiarowania, zwyżka kursu walut obcych, tem gwałtowniejsze też musiało być odprężenie sytuacji na rynku dewizowym w chwili, gdy marka polska zyskała na zaufaniu i gdy jej zapotrzebowanie ze strony rynku wewnętrznego przekroczyło pokaźnie rozporządzalne zapasy gotowizny. Stąd nagły spadek kursu dewiz w październiku i początkach listopada roku ubiegłego, spadek, który ze względu na rozmiary i tempo, jakie przybrał, w żadnym razie nie mógł być poczytywany za objaw pożądany i korzystny.

Istotnie, organizm gospodarczy Polski przystosował się już poniekąd do bardzo niskiego stanu naszej waluty, skutkiem czego jej gwałtowna zwyżka musiała spowodować wstrząśnienie ogólne. Gdyby marka polska była się podniosła w swoim kursie (w stosunku do walut obcych) tylko w takim stopniu, w jakim kurs ten odbiegał od jej siły

nabywczej na rynku wewnętrznym, — to proces taki byłby oczywiście pozbawiony pierwiastków krytycznych dla życia ekonomicznego. Jednakże fala powrotna poniosła markę znacznie dalej; przy kursach dewiz z drugiej połowy października i początku listopada wartość waluty naszej w stosunku do walut obcych była dużo wyższa od jej siły nabywczej w kraju, skutkiem czego produkcja nasza stanęła nagle w obliczu niebezpieczeństwa poważnej konkurencji ze strony zagranicy. Na początku listopada roku zeszłego stosunki kształtowały się już w ten sposób, że w niektórych gałęziach towary produkcji miejscowej były znacznie droższe od zagranicznych. Tak np. surówka krajowa kosztowała 110.000 do 130.000 mkp. za tonnę, gdy tymczasem czeska kalkulowała się (włącznie z cłem i kosztami) po 65.000 mkp. Cena żelaza wyrobu miejscowego wynosiła w tym samym czasie 168.000 mk. za tonnę; żelazo czeskie natomiast kalkulowało się około 80.000 mk. Rudy tutejsze ofiarowywane były po 140.000 mk. za tonnę; rury czeskie można było nabyć za 62.000 za tonnę. Wreszcie węgiel górnośląski gruby kalkulował się po 4500 mkp. za tonnę, podczas gdy cena węgla dąbrowieckiego wynosiła równocześnie 13.050 mkp. czyli o 200% drożej.

Podobny stan rzeczy nie mógł pozostać długo bez wpływu na kształtowanie się cen na rynku wewnętrznym. Po długim okresie bezustannego wzrostu drożyzny dały się i u nas w końcu roku 1921 zauważyć pierwsze objawy spadku cen. Rzecz oczywista, że wobec zarysowującej się tendencji zniżkowej na rynku towarowym nastąpił nagle silny zastój w przemyśle i handlu. Ludność zajęła stanowisko wyczekujące, powstrzymując się w miarę możności od zakupów. Ślepa, gorączkowa gonitwa za towarem, która niedawno jeszcze cechowała nasze stosunki gospodarcze, ustąpiła miejsca strajkowi konsumentów. Wskutek niemożności zrealizowania nagromadzonych zapasów towarów przemysł znalazł się w położeniu niepospolicie ciężkiem; brak środków obrotowych, i tak już dotkliwie odczuwany, zaostrzył się do najwyższego stopnia.

Ruch założycielski.

Do pogorszenia sytuacji przyczyniła się niewątpliwie w pokaźnej mierze ta okoliczność, że liczba jednostek gospodarczych, występujących w roli czynnej na rynku pieniężnym, wzrosła w 1921 r. w bardzo silnym stopniu. Ruch założycielski przybrał rozmiary, przekraczające bezsprzecznie elastyczność rynku i jego zdolność pełnego zadośćuczynienia całemu zgłaszanemu doń zapotrzebowaniu. Sumy emisyj, dokonanych w roku 1921 w b. Kongresówce i Małopolsce, były następujące. (patrz tabela str. 17).

W roku ubiegłym napłynęło zatem na rynek z dwu dzielnic Rzeczypospolitej (bez Wielkopolski) 19,4 miljarda marek nowoemitowanych walorów wobec 4,7 miljarda w roku 1920. Na specjalną uwagę zasługuje jednak fakt, że w r. 1921 punkt ciężkości zapotrzebowania kapitału przesunął się ku przedsiębiorstwom nowozałożonym. Ze wspomnianej sumy 19,4 miljarda marek przypada na spółki nowe 11,2 miljarda, t. j. 58%, zaś na spółki istniejące, powiększające swój kapitał, 8,2 miljarda, t. j. 42%. W roku 1920 udział spółek nowych w całkowitej ówczesnej emisji wynosił 38%, zaś udział spółek istniejących —

	Sumy emisyj spółek akcyjnych nowozałożonych		Sumy emisyj spółek akcyjnych istniejących z tytułu podwyższenia kapitału		Ogólne sumy emisyj spółek nowozałożonych i istniejących w r. 1920 i 1921	
	Ogółem od 1.I do 31.12 1920 r.	Ogółem od 1.I do 31.12 1921 r.	Ogółem od 1.I do 31.12 1920 r.	Ogółem od 1.I do 31.12 1921 r.	Ogółem od 1.I do 31.12 1920 r.	Ogółem od 1.I do 31.12 1921 r.
	w miljonach marek polskich					
W przemyśle i rolnictwie .	1.020,6	9.049,6	1.648,8	6.058,8	2.669,4	15.108,4
W handlu i komunikacji . .	465,95	874	306,7	809,9	772,6	1.683,9
W bankowości	278,5	1.300	931,4	1.323,7	1.209,9	2.623,7
W ubezpieczeniach . . .	47,5	10	10,3	10	57,8	20
Razem	1.812,55	11.233,6	2.897,2	8.202,4	4.709,7	19.436

62%. O ile zatem w roku 1920 zapotrzebowanie kapitału miało swoje źródło w przeważającym stopniu w dążeniu istniejących jednostek gospodarczych do podtrzymania równowagi finansowej przez odpowiednie powiększenie funduszów własnych, o tyle w roku 1921 rynek pieniężny zaspakajał przedewszystkiem zapotrzebowanie kapitału, zgłaszane ze strony świeżo do życia powołanych przedsiębiorstw. Z przytoczonych danych wynika niewątpliwie, że w dziedzinie ruchu założycielskiego nie przestrzegaliśmy w roku 1921 należytego umiarkowania, przeznaczając zbyt wielką część szczupłych zapasów rozporządzalnych środków na kreowanie spółek nowych, w niejednym wypadku o wątpliwej zdolności do życia, i utrudniając tym sposobem przedsiębiorstwom starym i wypróbowanym zdobycie niezbędnych ilości kapitału obrotowego.

Brak gotowizny. Stan operacyj wkładowych w bankach.

Wspomniana powyżej, a w skutkach swych wysoce ujemna dysharmonja pomiędzy zapotrzebowaniem środków obrotowych ze strony gospodarstwa narodowego, a ich rozporządzalnemi zapasami, była przedewszystkiem wynikiem niedostatecznego dopływu świeżych zapasów gotowizny do instytucyj kredytowych. Ogólny układ naszych stosunków ekonomicznych sprawia, że z nowowypuszczanych znaków pieniężnych znaczna część grzęźnie bezpowrotnie w obiegu, przedewszystkiem na wsi, część zaś odpływa zagranicę wzamian za niezbędne nam waluty obce, inną drogą niestety niemożliwe do pozyskania. Tempo wzrostu wkładów, zgromadzonych w bankach naszych, było w roku 1921, w świetle łącznych sum osiemnastu instytucyj bankowych, należących do Związku Banków i mających siedzibę zarządu w granicach b. Królestwa Kongresowego *), następujące:

Daty	Wkłady terminowe	R-ki czekowe i koresp. „Loro“	Wkłady wszelkich typów
	Miljony marek polskich		
31.XII — 1920	506,3	6.619	7.125,3
31.I — 1921	560,6	7.813,8	8.374,4
28.II „	635,3	9.522,6	10.157,9
31.III „	706,7	11.263,5	11.970,2
30.IV „	778,9	12.275,7	13.054,6
31.V „	815,6	14.000,6	14.816,2
30.VI „	902,1	15.759,7	16,661,8
31.VII „	935,3	17.995	18.930,3
31.VIII „	963,5	20.543,6	21.507,1
30.IX „	1.099,9	22.920,1	24.020
31.X „	1.290.8	23.730,8	25.021,6
30.XI „	1.597,4	25.674,9	27.272,4
31.XII „	1.885,9	28.388.7	30.274,6

*) Bank Handlowy w Warszawie, Bank Zachodni, Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie, Bank Dyskontowy Warszawski, Bank Zjednoczonych Ziem Polskich, Bank Handlowy w Łodzi, Bank Kredytowy w Warszawie, Bank Towarzystw Spółdzielczych Bank Przemysłowy Warszawski, Bank Związków Ziemian, Bank Kupiecki Łódzki, Bank Ziemiański, Bank Międzynarodowy w Warszawie, Bank Przemysłowców Polskich, Bank Wschodni w Warszawie, Polski Bank Komunalny, Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie, Bank Centralny dla Handlu, Przemysłu i Rolnictwa.

Sumy, powierzone wspomnianym bankom w postaci wkładów wszelkich typów, wzrosły zatem w ciągu ostatniego roku z 7,1 do 30,3 miljarda marek, czyli o 327%. Że wzrost taki nie odpowiadał stopniowi deprecjacji marki polskiej i wzmożeniu potrzeb gospodarstwa narodowego w zakresie kapitału obrotowego — jest rzeczą oczywistą. Wszak kursy walut obcych podniosły się w ciągu tego roku, jak widać z podanych poprzednio zestawień, o 400 do 500%, zaś w krytycznym jesiennym okresie — nawet o 1000%. Niezależnie zaś od tego rozmach życia gospodarczego i niewątpliwy wzrost naszej wytwórczości zarówno przemysłowej, jak rolniczej, wymagały specjalnie wydatnego zasilenia naszych zbiorników gotowizny. Charakterystyczne jest przytem, że lwia część wspomnianego przyrostu wkładów przypada na rachunki czekowe i korespondentów „Loro", t. j. na fundusze, stanowiące przeważnie zasoby kasowe różnych przedsiębiorstw i wymagające wobec tego specjalnej ostrożności przy lokowaniu ich przez banki. Natomiast wkłady terminowe, zapewniające instytucji kredytowej dużą swobodę przy operowaniu niemi i skutkiem tego najbardziej pożądane, odgrywały wśród środków obrotowych, któremi rozporządzały banki, rolę znikomą. Jak wskazuje powyższa tabela, stosunek wkładów terminowych do ogólnej sumy wkładów wszelkich typów wynosił w ciągu całego roku zaledwie 5 do 6%.

Niejednokrotnie czyniono bankom naszym ostre zarzuty, że skutkiem zbyt niskiego oprocentowywania powierzanych im sum nie zachęcają w należytym stopniu kapitału oszczędnościowego do lokaty bankowej. Zarzuty te jednak są zgoła nieuzasadnione. Niektóre instytucje zabiegały bardzo energicznie o pozyskanie większej ilości wkładów terminowych, ofiarowując za nie w niejednym wypadku stosunkowo bardzo wysokie oprocentowanie. Usiłowania te jednak nie odnosiły poważniejszych skutków. Mobilizacja rozproszonych w obiegu sum gotowizny napotykała na przeszkody, wynikające z całokształtu naszych stosunków gospodarczych i walutowych. Bezustanny i gwałtowny spadek marki polskiej czynił wszelką lokatę o oprocentowaniu stałem bardzo mało nęcącą i odstraszał od niej szerokie warstwy ludności, zwłasza miejskiej, która w spekulacji walutami obcemi lub akcjami szukała zabezpieczenia zaoszczędzonego kapitału przed stratą, zagrażającą mu ze strony deprecjonującej się waluty własnej. Ludność wiejska zaś nie daje się dotychczas, jak wiadomo, pozyskać przez nasze instytucje kredytowe, w stopniu, odpowiadającym choć w drobnej mierze ilości bezczynnie u niej leżącej gotowizny. Że stagnacja, panująca w dziedzinie wkładów terminowych jest przedewszyskiem skutkiem stanu naszej waluty, o tem świadczy najwymowniej fakt, że wraz z podniesiesiem się kursu marki w końcu trzeciego kwartału roku ubiegłego oraz z jej względną stabilizacją w następnych miesiącach, dopływ wkładów terminowych do do banków naszych postępował w tempie nierówno szybszem, aniżeli poprzednio. Pomiędzy 30 września, a 31 grudnia 1921 roku suma wkładów terminowych we wspomnianych 18 bankach wzrosła z 1099,9 do 1885,9 miljona marek, t. j. o blizko 80%, a więc w stopniu niewiele słabszym, niż w ciągu trzech pierwszych kwartałów tego roku, w któ-

rym to czasie omawiane wkłady zwiększyły się z 506,3 do 1099,9 miljona marek, t. j. mniej więcej o 115%.

Dla zilustrowania szczupłości środków obrotowych w postaci wkładów, któremi rozporządzają banki, wystarczy porównać sumy ich z odpowiedniemi sumami z okresu przedwojennego.

BANK	31 grudnia 1913 r.		31 grudnia 1921 r.	
	Wkłady wszelkich typów	w tem wkłady terminowe	Wkłady wszelkich typów	w tem wkłady terminowe
	Miljony rubli		Miljony marek pol.	
Bank Handlowy w Warszawie	104	20,7	13.021,5	465,3
„ Dyskontowy Warszawski	18,7	4	2.094	9,9
„ Zachodni	7,4	3,5	3.157,3	256,8
„ Tow. Spółdzielczych	7,3	2,8	1.324,9	42
„ dla Handlu i Przemysłu	3,8	1,9	1.869,4	153,9
Razem	141,2	32,9	21.467,1	927,9

Tak więc w pięciu powyżej przytoczonych bankach sumy wkładów wzrosły pomiędzy końcem 1913, a końcem 1921 roku ze 141,2 miljonów rubli = 305 miljonów marek w złocie do 21,5 miljarda marek polskich, t. j. 70-krotnie. Liczby te mówią same za siebie; rzucają one jaskrawe światło na sytuację naszego powojennego rynku pieniężnego, na rażącą niewspółmierność swobodnych zapasów środków obrotowych, mających alimentować życie gospodarcze, z niepospolicie wzmnożonemi potrzebami tego życia. Nadomiar zauważyć należy, że ze wskazanych 141 miljonów rubli wkładów w roku 1913 przypadało na wkłady terminowe około 33 miljonów rubli, czyli 23%, gdy tymczasem udział wkładów terminowych w ogólnej sumie wkładów, posiadanych przez te same instytucje w końcu roku ubiegłego, wynosił niespełna 5%. Okoliczność ta przyczyniała się do dalszego zmniejszenia i tak już nad wyraz słabiej zdolności naszych instytucyj finansowych w zakresie zaspakajania potrzeb kredytowych przemysłu i handlu.

Przesilenie pieniężne jesienią 1921 roku. Pogotowie kasowe banków.

Nic dziwnego, że w tym stanie rzeczy brak kapitału obrotowego na rynku naszym stał się zjawiskiem niemal chronicznem i że każde silniejsze nieco zwiększenie zapotrzebowania tego kapitału doprowadzało do sytuacji wprost krytycznej. To też przez cały rok 1921 nie ustawały narzekania przemysłu i handlu na trudności, związane z uzyskiwaniem niezbędnego kredytu obrotowego; gdy zaś jesienią potrzeby

owe, w związku z ówczesną zwyżką kursu marki i zastojem w dziedzinie zbytu towarów wzrosły nagle, — wystąpiły odrazu w naszem życiu gospodarczem objawy groźnego przesilenia pieniężnego.

Wyrazem tego przesilenia było pokaźne osłabienie pogotowia kasowego banków. O stopniu tego osłabienia świadczą poniższe dane, dotyczące zapasów gotowizny osiemnastu wspomnianych poprzednio instytucyj oraz stosunku tych zapasów do wkładów.

DATA	Gotowizna *)	Wkłady wszelkich typów	Stosunek gotowizny do wkładów
	Miljony marek polskich		
31.XII — 1920	1.754	7.125,3	24,6%
31.I — 1921	1.893,1	8.374,4	22,6%
28.II „	2.964,5	10.157,9	29,2%
31.III „	3.246,5	11.970,2	27,1%
30.IV „	3.328,6	13.054,6	25,5%
31.V „	3.994,3	14.816,2	27
30.VI „	4.123,7	16.661,8	24,7%
31.VII „	4.052,1	18.930,3	21,4%
31.VIII „	3.519,6	21.507,1	16,4%
30.IX „	4.466,7	24.020	18,6%
31.X „	4.289,9	25.021,6	17
30.XI „	7.110,5	27.272,4	26
31.XII „	8.802,5	30.274,6	29

Pokrycie wkładów gotowizną obniżyło się zatem w miesiącach jesiennych bardzo silnie, zmuszając banki do jaknajdalej idących ograniczeń przy udzielaniu kredytów.

Z pomocą bankom oraz bezpośrednio przemysłowi i handlowi przyszła wówczas Kasa Pożyczkowa, rozwinąwszy żywszą działalność gospodarczo-kredytową, o rozmiarach której i wpływie na sytuację rynku pieniężnego wspominaliśmy już poprzednio.

Zdawaćby się mogło, — zwłaszcza na zasadzie doświadczeń przedwojennej naszej polityki bankowej oraz praktyki, obecnie nawet stosowanej przez banki zagraniczne, — że pokrycie 16-o lub 18-o %-we, którem rozporządzały nasze instytucje kredytowe w okresie jesiennym roku ubiegłego, nie powinno było być uznawane za niedostateczne. Wszak przed wojną pogotowie kasowe najpoważniejszych banków naszych było bez porównania słabsze, nie nastręczając pomimo to nigdy żadnych zastrzeżeń zasadniczych. Według bilansów na 31 grudnia 1913 roku stosunek funduszów gotówkowych w postaci zasobów kasowych i rachunków przekazowych w rosyjskiem Banku Państwa, do ogólnej sumy wkładów był następujący:

*) Rubryka „Gotowizny" obejmuje: zapasy kasowe, sumy na rachunkach w P. K. K. P. i P. K. O., oraz 5%-we bilety skarbowe.

BANK	Gotowizna	Wkłady wszelkich typów	Stosunek %-wy gotowizny do wkładów
	Miljony rubli		
Bank Handlowy w Warszawie	2,74	104	2,6%
Bank Dyskontowy Warszawski	0,76	18,7	4,2%
Bank Zachodni	0,71	7,4	9,6%
Bank Towarzystw Spółdzielczych	0,16	7,3	2,2%
Bank dla Handlu i Przemysłu	0,19	3,8	5 %
Razem	4,56	141,2	przeciętnie 3,2%

Co się tyczy zagranicy, to obecne pogotowie kasowe tamtejszych banków jest również znacznie słabsze od przestrzeganego u nas. Ogólna suma wkładów wszelkich typów w siedmiu przodujących bankach niemieckich wynosiła w końcu 1920 roku 56 miljardów mk. niem., zaś posiadane przez nie zapasy gotowizny oraz sumy do dyspozycji w Banku Rzeszy — 4,1 miljarda mk. niem., czyli że pokrycie wynosiło około 7,5%. Bilanse trzynastu głównych banków angielskich z końca 1920 roku wykazują sumę wkładów w łącznej wysokości 1948 miljonów funtów przy zapasie gotówkowym w sumie 324 miljonów funtów, co stanowi około 16% pokrycia. Wreszcie wkłady w 5-u głównych bankach wiedeńskich wynosiły w końcu 1920 roku ogółem 31 miljardów koron, zasoby kasowe — 5,4 miljarda, czyli pokrycie gotówkowe wynosiło około 17,5%.

Przykłady powyższe nie mogą być jednak uważane za miarodajne dla stosunków naszych. Ogólny układ obecnych warunków finansowych i ekonomicznych Polski sprawia, że pokrycie wkładów gotowizną nie powinno być niższe od 25 do 30%. Wymaga tego bezwarunkowo z jednej strony niepewna sytuacja walutowa, powodująca częste i gwałtowne wahania w skali zapotrzebowania środków obrotowych, — z drugiej zaś — charakter powierzanych bankom wkładów, wśród których, jak to stwierdziliśmy poprzednio, sumy składane na termin stały odgrywają rolę znikomą.

Oparcie banków o P. K. K. P. Dyskonto i redyskonto.

Rzecz oczywista, że konieczność zatrzymywania w kasach bankowych stosunkowo bardzo znacznej części zgromadzonych wkładów potęgowała zło, wynikające ze wskazanego poprzednio zbyt słabego dopływu tych wkładów do instytucji kredytowych. Temu dotkliwemu brakowi mogło było zaradzić — jeżeli nie całkowicie, to w każdym razie w poważnej mierze — zapewnienie przez P. K. K. P. bankom kredytu w rozmiarach, odpowiadających ich istotnym potrzebom. Że banki nasze w roku ubiegłym kredytem takim nie rozporządzały

nie ulega żadnej wątpliwości. Niepodobna zaprzeczyć, że polityka kredytowa naszej instytucji centralnej w stosunku do banków nastręczała z punktu widzenia zasadniczego poważne zastrzeżenia. Za podstawę do ustalania wysokości kredytu, przyznawanego poszczególnym bankom, przyjmowała Kasa Pożyczkowa sumę kapitału zakładowego danej instytucji, ewentualnie z pewnem stosunkowo nieznacznem odchyleniem wzwyż. W wyjątkowych tylko wypadkach stosowana była przez P.K.K.P. inna metoda wymierzania kredytu. Zbyteczne byłoby udowodnianie, że podobne kryterjum, pozbawione jest uzasadnienia ekonomicznego. Nawet najbardziej powierzchowna znajomość obecnych stosunków finansowych wystarcza, aby zdać sobie sprawę, że w ogólnym rozwoju działalności banku, rola jego kapitałów własnych maleje coraz bardziej i że ich wysokość nie może w żadnym razie być miarodajną dla oceny jego sprawności finansowej i zakresu dokonywanych operacyj. Najlżejszej krytyki nie wytrzymuje też zasada sprowadzania do jednego mianownika kredytowego instytucji przedwojennych i powojennych o jednakowym kapitale. Rzecz jasna, że owa równowartość kapitałów jest w danym wypadku wyłącznie nominalna i że stan materjalny tych instytucji, z których jedne posiadają nieraz olbrzymie rezerwy majątkowe, przekraczające wielokrotnie bilansową sumę kapitału, drugie zaś zbierały swój kapitał w walucie już niezwykle zdeprecjonowanej — jest zgoła różny.

Z drugiej jednak strony, należy mieć na uwadze tę okoliczność, że wyzyskanie przez banki znaczniejszego kredytu redyskontowego w P. K. K. P., w razie jego przyznania, byłoby w niejednym wypadku wprost niemożliwe, a to wskutek braku odpowiedniego materjału. Kredyt wekslowy nie dźwignął się jeszcze z upadku, w którym trwał od wybuchu wojny; portfele weksli kupieckich, któremi rozporządzały banki nasze przez większą część 1921 r., były nader szczupłe, zaś weksle finansowe o jednym podpisie, których uzyskanie w poważniejszych ilościach nie nastręczałoby dla niejednego banku większych trudności, nie zawsze mogły liczyć — zarówno ze względów zasadniczych, jak formalnych — na przejęcie ich przez P. K. K. P.

Rok 1921 był dla obrotu wekslowego w Polsce okresem bezwarunkowo przełomowym. Przywrócenie zaufania w naszych stosunkach handlowych oraz żywsze tempo naszego obrotu gospodarczego sprawiły, że weksel kupiecki zaczął stopniowo odzyskiwać swe utracone prawa i uobywatelniać się szybko w życiu ekonomicznem. To też portfele wekslowe banków naszych wykazują, zwłaszcza w ostatnich miesiącach 1921 r., wzrost pokaźny. Sumy weksli, posiadanych przez 18 poprzednio wspomnianych instytucji kredytowych b. Królestwa Kongresowego, były następujące: (w miljonach marek polskich):

31.XII	— 1920	1.280,5
31.I	— 1921	1.682,2
28.II	„	1.893,9
31.III	„	2.223,6
30.IV	„	2.376,3
31.V	„	2.687,9

30.VI	— 1921	3.811,1
31.VII	„	4.510,3
31.VIII	„	5.205,6
30.IX	„	5.722,5
31.X	„	5.968,6
30.XI	„	7.139,5
31.XII	„	7.462,4

Dzięki tak wydatnemu zwiększeniu operacji dyskontowych, udział ich w ogólnej sumie udzielonych przez banki pod wszelkiemi postaciami kredytów podniósł się znacznie. W końcu 1920 r. z ogólnej sumy 5.617,2 mil. mk., ulokowanej w dyskoncie, rachunkach otwartego kredytu, pożyczkach terminowych i w operacjach z korespodentami (loro), przypadało na dyskonto około 23%; w końcu 1921 r. stosunek dyskonta do ogólnej sumy udzielonych kredytów w wysokości 23.540,2 miljona mk. wynosił już 32%.

Stopniowe zwiększanie się roli dyskonta wśród operacji kredytowych naszych banków jest bezsprzecznie objawem dodatnim, z którego też polityka kredytowa Kasy Pożyczkowej będzie musiała odpowiednie wyciągnąć konsekwencje. Przez zapewnienie bankom redyskonta ich portfeli wekslowych stosownie do realnych, gospodarczo uzasadnionych potrzeb przyczyni się Kasa Pożyczkowa najskuteczniej do upłynnienia aktywów bankowych, a tem samem uczyni zbytecznem gromadzenie w kasach tak znacznej ilości gotowizny, jak w roku ubiegłym. Możność przekształcenia w każdej chwili dużej części posiadanych weksli na gotowiznę stanowić będzie dla banków specjalną rezerwę, której posiadanie pozwoli na umieszczenie w operacjach kredytowych stosunkowo większej części wkładów. Rzecz oczywista, że bank nie powinien wyczerpywać stale całego przyznanego mu przez P. K. K. P. kredytu, — zwłaszcza, jeżeli rozmiary jego będą odpowiednio rozszerzone; idzie o to, aby kredyt ten był istotnie traktowany, jako rezerwa, zapewniająca bankowi należytą elastyczność działania i niezbędną płynność aktywów.

Podobny stan rzeczy da się osiągnąć dopiero wówczas, gdy Kasa Pożyczkowa przy wymierzaniu kredytów poszczególnym bankom stosować będzie kryterjum, mające pewne uzasadnienie gospodarcze. Kryterjum takiem winna być przedewszystkiem suma posiadanych przez bank wkładów wszelkich typów, ona bowiem świadczy o jego potencji finansowej i decyduje o wysokości rezerw płynnych, któremi on rozporządzać powinien. Zapewnienie solidnym i odpowiedzialnym bankom kredytu redyskontowego w wysokości 20 do 25% sumy posiadanych wkładów umożliwiłoby tym bankom rozszerzenie operacyj i uwolniłoby dla celów obrotu gospodarczego pokaźną część bezczynnie w kasach leżącej gotowizny. Rozumie się, że wspomniana norma może być uważana za miarodajną jedynie dla oceny p o t r z e b kredytowych, nie zaś z d o l n o ś c i kredytowej danej instytucji. Pod tym ostatnim

względem musi być stosowana zasada ścisłego indywidualizowania, zaś przestrzeganie jaknajdalej idącej ostrożności jest nietylko prawem, ale i obowiązkiem banku centralnego.

O stopniu, w jakim banki nasze opierały się w roku 1921 o Kasę Pożyczkową, świadczy następujące zestawienie sum redyskonta w porównaniu z dyskontem:

DATA	Redyskonto	Dyskonto	Stosunek %-wy redyskonta do dyskonta
	Miljony marek polskich		
31.XII—1920	367,8	1.280,5	28,7%
31.I —1921	590,7	1.682,2	35,1%
28.II „	486,6	1.893,9	25,7%
31.III „	380,9	2.223,6	17,1%
30.IV „	319,6	2.376,3	13,4%
31.V „	364,9	2.687,9	17,3%
30.VI „	299,6	3.811,1	7,8%
31.VII „	490,8	4.510,3	10,9%
31.VIII „	825,3	5.205,6	15,8%
30.IX „	1.581,4	5.722,5	27,6%
31.X „	1.564,9	5.968,6	26,2%
30.XI „	2.500,2	7.139,5	35 %
31.XII „	1.799,5	7.462,4	24,1%

Trzeci kwartał 1921 roku zaznaczył się, jak widzimy, silnem wyzyskaniem przez banki ich kredytu redyskontowego w P. K. K. P., a to w celu zdobycia większych sum gotowizny dla uzupełnienia nazbyt szczupłych ówczesnych zasobów kasowych. W grudniu natomiast, gdy nastąpiło pewne odprężenie położenia na rynku pieniężnym i pogotowie kasowe banków doprowadzone zostało do właściwego poziomu, weszły banki na drogę stopniowej likwidacji swych zobowiązań względem P. K. K. P. z tytułu redyskonta. Pomimo wzrostu portfelu wekslowego suma redyskonta zmniejszyła się wówczas pokaźnie.

Rachunki otwartego kredytu i korespondentów „Loro"

Wśród czynnych operacyj kredytowych banków zasługują na uwagę, poza dyskontem, rachunki otwartego kredytu oraz pożyczki korespondentom „Loro". Stan rachunków otwartego kredytu w 18-u poprzednio wspomnianych bankach był następujący:

Data	Rachunki otwartego kredytu (w miljonach marek polskich)
31.XII—1920	877,1
31.I —1921	1.284,5
28.II „	1.571,5
31.III „	1.943,3
30.IV „	2.229,5
31.V „	2.408,6
30.VI „	2.679,7
31.VII „	3.182,3
31.VIII „	3.664
30.IX „	4.126,2
31.X „	3.985,5
30.XI „	4.238
31.XII „	4.229,7

Rachunki otwartego kredytu wzrosły zatem w ciągu trzech pierwszych kwartałów prawie pięciokrotnie. Natomiast w ostatnim kwartale utrzymały się mniej więcej na jednakowym poziomie, co pozostawało niewątpliwie w związku z panującym wówczas zastojem na rynku papierów dywidendowych oraz z silnem skurczeniem się obrotów niemi.

Stagnacja w przemyśle, będąca cechą charakterystyczną naszych stosunków gospodarczych w końcu 1921 roku i w związku z nią będące zmniejszenie zapotrzebowania kredytów ze strony szeregu przedsiębiorstw znalazły wyraz w zatrzymaniu się wzrostu, a nawet w pewnej redukcji pożyczek korespondentom, których wzrost od początku roku aż do końca października był bezustanny i znaczny. Stan rachunków korespondentów „loro“ był następujący:

Data	Rachunki korespondentów „loro“ Miljony marek polskich
31.XII—1920	3.283
31.I —1921	3.781,1
28.II „	3.933,1
31.III „	4.582,6
30.IV „	5.048,4
31.V „	5.383,4
30.VI „	6.081,1
31.VII „	7.079,3
31.VIII „	8.621,7
30.IX „	10,222,9
31.X „	12.245,1
30.XI „	11.048,3
31.XII „	11.292,3

Przechodząc do operacji dewizowych, stwierdzamy, że zapasy walut i dewiz obcych, posiadane przez wspomniane 18 banków, wynosiły w końcu 1921 roku 608,1 miljona marek wobec 326,1 w końcu roku 1920. Stosunkowo słaby wzrost tej pozycji przypisać należy temu, że w ostatnim kwartale 1921 roku nastąpiła silna jej redukcja. Saldo na rachunkach walut i dewiz wynosiło: **Operacje walutowe**

Data	Miljony marek polskich
31.XII —1920	326,1
31.I —1921	199,7
28.II „	270,5
31.III „	316,3
30.IV „	311,7
31.V „	448,7
30.VI „	538,3
31.VII „	546,3
31.VIII „	774,2
30.IX „	1.411,4
31.X „	659,5
30.XI „	484,7
31.XII „	608,1

Gwałtowne zmniejszenie zapasów walut w ciągu października spowodowane zostało niewątpliwie ówczesną silną i niespodziewaną zwyżką kursu marki, która skłoniła banki do przyspieszonej realizacji znacznej części tych zapasów.

Stosunkowo bardzo słaby, bo zaledwie 85% wynoszący wzrost wykazują w ciągu roku 1921 kapitały własne banków (zakładowe i zapasowe). Ponieważ zaś zobowiązania banków z tytułu wkładów wszelkich typów, rachunków korespondentów „nostro", redyskonta i obliga- **Kapitały własne banków**

Data	Kapitały własne	Zobowiązania wszelkie	Stosunek %-wy kapitałów do zobowiązań
	Miljony marek polskich		
31.XII —1920	1.064,8	3.975,8	12 %
31.III —1921	1.420,8	13.423,7	10,5%
30.VI „	1.650,4	18.814,8	8,7%
30.IX „	1.766,1	29.587,6	6 %
31.XII „	1.966,4	35.724	5,5%

cji własnych w obiegu *) zwiększyły się równocześnie znacznie silniej, przeto stosunek kapitałów do zobowiązań obniżał się stopniowo w roku 1921.

Zestawienie zbadanych powyżej, zasadniczych pozycyj bilansowych z końca 1920 i 1921 roku daje obraz następujący:

Pozycja	31.XII—1920	31.XII—1921	Wzrost %-wy
	Miljony marek		
1. Gotowizna	1.754,1	8.802,5	+ 401,8%
2. Dyskonto	1.280,4	7.462,4	+ 483 %
3. Rachunki otwartego kredytu	877,1	4.229,7	+ 382 %
4. Pożyczki terminowe . .	176,6	555,8	+ 214,6%
5. Pożyczki koresp. „Loro"	3.283	11.292,3	+ 243,9%
6. Kredyty udzielone, ogółem (p. 2, 3, 4, 5) . . .	5.617,2	23.540,2	+ 319 %
7. Kapitały własne . . .	1.064,8	1.966,4	+ 84,7%
8. Wkłady wszelkich typów	7.125,3	30.274,6	+ 324,9%

Koszty handlowe

W ciągu ostatniego roku zatem wkłady bankowe, stanowiące, jak widać z powyższego zestawienia, lwią część środków obrotowych banków wzrosły o 325%; suma udzielonych pod wszelkiemi postaciami kredytów — o 319%, czyli w tym samym mniej więcej stosunku. Natomiast koszty handlowe wynosiły 31 grudnia 1921 roku 2.058,3 miljona marek, wobec 204,4 miljona marek w dniu 31 grudnia 1920 roku **)— były zatem większe o 907%. Tak więc wzrost kosztów handlowych w roku 1921 wyprzedził niezmiernie silnie wzrost środków obrotowych i udzielonych kredytów. Fakt ten, przeważnie niedoceniany lub też zupełnie ignorowany przez opinję publiczną, uzasadnia podrożenie kredytu, które dało się zauważyć w roku 1921 w porównianiu z latami poprzedniemi.

Drożyzna kredytu

Niepospolicie słaby dopływ do banków świeżych środków obrotowych w postaci wkładów, który stwierdzaliśmy już niejednokrotnie, w związku z ogromnym wzrostem kosztów handlowych, musiał wywołać stopniowe podrożenie pieniądza, tak dotkliwie odczuwane przez nasze życie gospodarcze.

Dla umotywowania zasadniczych zmian, jakie zaszły w tej dziedzinie, wystarczy porównać stosunek pomiędzy kosztami handlowemi, a środkami obrotowemi banków, przed wojną i obecnie:

*) Ta ostatnia pozycja (obligacje własne w obiegu) dotyczy tylko Banku Ziemiańskiego i Banku Kredytu Hipotecznego w Warszawie.

**) Liczby te stanowią łączne sumy kosztów handlowych 14-u banków z pośród 18-tu, których pozycje bilansowe przyjmowaliśmy za punkt wyjścia do poprzednich zestawień. Ograniczenie to konieczne było z tego względu, że 4 instytucje (Bank Zjednoczonych Ziem Polskich, Bank Związków Ziemian, Polski Bank Komunalny i Bank Centralny) powstały dopiero w ciągu 1920 r., wobec czego sumy kosztów handlowych na 31 grudnia 1920 nie obejmują całego roku operacyjnego. Zaznaczamy też, że sumy omawiane zaczerpnięte są, podobnie jak wszystkie inne, odnoszące się do roku 1920 i 1921, z miesięcznych bilansów surowych.

BANKI	Wkłady		Kapitały własne		Środki obrotowe ogółem		Koszty handlowe	
	31.XII 13	31.XII 21	31.XII 13	31.XII 21	31.XII 13	31.XII 21	31.XII 13	31.XII 21
	miljony		miljony		miljony		miljony	
	rubli	marek	rubli	marek	rubli	marek	rubli	marek
Bank Handlowy w Warszawie . .	104	13.021,5	30,4	304,7	134,4	13.326,2	1,7	827,1
Bank Dyskontowy Warszawski . .	18,7	2.094	15,5	262	34,1	2.356	0,25	103,1
Bank Zachodni	7,4	3.157,3	7,7	146,4	15,1	3.303,7	0,13	139,4
Bank Towarzystw Spółdzielczych .	7,3	1.324,9	2	56,6	9.3	1.381,5	0,14	67,9
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	3,8	1.869,4	1	111,9	4,9	1.981,3	0,16	246,6
Razem . .	141,2	21.467,1	56.6	881,6	197,8	22.348.8	2,38	1.384,2

W roku 1913 stosunek kosztów handlowych (2,38 miljona rubli) do wkładów (141,2 miljony rubli), wynosił przeciętnie 1,7%, zaś stosunek kosztów handlowych do ogólnej sumy środków obrotowych (197,8 miljon. rb). — 1,2%. W roku 1921 koszty handlowe (1.384,2 miljona marek) wynosiły 6,5% sumy wkładów (21.467, miljona marek), a 6,25% ogólnej sumy środków obrotowych (22.348,8 mil. marek). O ile zatem przed wojną różnica 2 do 2½ punktów pomiędzy procentem płaconym a pobieranym przez bank gwarantowała mu całkowicie pokrycie wszystkich jego kosztów handlowych oraz należyte oprocentowanie kapitału własnego, o tyle obecnie różnica ta nie mogłaby, — przy identycznych pozatym warunkach, — wynosić mniej, jak około 7 punktów. Jeżeli zaś zważymy, że z ogólnej sumy posiadanych wkładów muszą banki zatrzymywać dziś nie mniej, jak 25% w kasach swych, wobec 3 do 3,5% przed wojną, to dojdziemy do wniosku, że procent pobierany przez banki za udzielany kredyt przewyższać musi procent płacony o mniej więcej 9 do 10 punktów.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że w wielu wypadkach istotny koszt kredytu bankowego jest tak wygórowany, iż w sposób powyższy uzasadnić się nie da. Zachodzi to, oczywiście, przeważnie w instytucjach, które rozporządzają bardzo szczupłemi środkami obrotowemi w postaci kapitałów własnych i powierzonych i które tylko przy niepospolicie dużych zyskach na uprawianych operacjach mogą pokryć swe niewspółmiernie wielkie koszty handlowe. Przez czas długi źródłem tak znacznych zysków były operacje walutowe, dzięki którym sprawa pokrycia kosztów handlowych nie nastręczała jeszcze nadmiernych trudności. Natomiast od jesieni 1921 roku, t. j. od czasu względnego ustalenia się wartości naszej waluty, intratność wspomnianych operacyj osłabła znacznie, skutkiem czego cały ogromny ciężar kosztów handlowych spadł na normalne interesy bankowe. Tem też tłomaczy się niezwykłe podrożenie kredytu w początku 1922 roku i rozwielmożnienie się istnej lichwy kredytowej; uprawianie jej przez drobniejsze instytucje kredytowe i prywatnych dyskonterów znalazło grunt podatny we wspomnianej poprzednio niemożności zaspokojenia bardzo znacznej części zapotrzebowania kredytu przez instytucje poważne i solidne. Z tego założenia wychodząc stwierdzić należy, że zmiana polityki P. K. K. P. w stosunku do poważnych banków w myśl zasad poprzednio wyłuszczonych jest jedną z nieodzownych przesłanek doprowadzenia kosztów kredytu do poziomu istotnie uzasadnionego panującemi dziś warunkami ogólno-ekonomicznemi.

Wygórowane koszty prowadzenia przedsiębiorstwa bankowego muszą zatem prędzej czy później zachwiać bytem tych wszystkich instytucyj kredytowych, które operują stosunkowo nieznaczną ilością środków obrotowych. Wyrosłe na niezdrowym gruncie gwałtownych wahań waluty, zostaną te instytucje pozbawione głównego swego oparcia, gdy tylko nastąpi trwała stabilizacja kursu marki, i gdy poważnym naszym instytucjom dana będzie możność rozszerzenia operacyj. Ze stanowiska ekonomicznego zniknięcie z widowni pewnej liczby banków z pośród powstałych w latach ostatnich nie byłoby zasadniczo objawem

ujemnym. Niepokojącą jest jedynie ta okoliczność, że banków takich namnożyło się bardzo wiele, skutkiem czego ewentualne przesilenie w tej dziedzinie może stać się poważnem wstrząśnieniem dla rynku naszego.

Bankowość polska w świetle liczb

W r. 1921 otrzymały w b. Kongresówce i Małopolsce koncesje 22 banki. W tymże roku rozpoczęło działalność w całej Rzeczypospolitej 26 instytucyj bankowych, z czego na b. Królestwo Kongresowe przypada — 16, na b. zabór pruski — 6, na b. zabór austryjacki — 4. Ogólna suma kapitału zakładowego tych nowopowstałych w roku ubiegłym instytucyj wynosiła w dniu 1 stycznia 1922 roku 1597 miljonów marek. Po uwzględnieniu przytoczonych liczb bankowość polska w formie spółek akcyjnych przedstawiała się pod względem ilościowym w dniu 1 stycznia 1922 roku, jak następuje:

	Liczba instytucyj bankowych	Liczba posiadanych przez nie oddziałów
B. zabór rosyjski	46	202
„ „ pruski	22	125
„ „ austrjacki	18	79
ogółem	86	406

Polska sieć bankowa liczyła zatem 1 stycznia 1922 roku ogółem 492, z uwzględnieniem zaś oddziałów P. K. K. P. 533 placówki. Główne miasta Rzeczypospolitej posiadały w tym czasie następujące liczby instytucyj bankowych (bez P. K. K. P.):

Miasto	Liczba Centrali	Liczba oddziałów banków zamiejscowych	Razem
Warszawa	33	16	49
Poznań	15	2	17
Lwów	10	9	19
Kraków	5	16	21
Łódź	5	15	20
Lublin	1	8	9

Kapitały własne banków polskich wynosiły dnia 1 stycznia 1922 roku w porównaniu z dniem 1 stycznia 1921:

	Suma kapitałów zakładowych		Suma kapitałów zapasowych		Ogólna suma kapitałów własnych	
	1.I 1921	1.I 1922	1.I 1921	1.I 1922	1.I 1921	1.I 1922
	Miljony marek polskich					
B. zabór rosyjski	1.039,0	2.731,5	385,1	669,8	1.424,1	3.401,1
„ „ pruski	614,5	1.945,9	248,6	925,6	863,1	2.871,5
„ „ austrjac.	506,3	2.412,3	94,1	503,7	600,5	2.916,0
Ogółem	2.159,8	7.089,7	727,8	2.099,1	2.887,7	9.188,6

Stosunkowo najsilniej wzrosła zatem suma kapitałów własnych instytucyj małopolskich, co przypisać należy przedewszystkiem bardzo znacznemu podwyższeniu kapitału Polskiego Banku Krajowego, a mianowicie z 32 miljonów marek do 1 miljarda. Podwyższenie to dokonane zostało, jak wiadomo, w drodze dotacji skarbowej. Poważnie wzrosły również kapitały Polskiego Banku Przemysłowego (ze 185 do 517,9 miljona marek) oraz Ziemskiego Banku Kredytowego we Lwowie (z 45-u do 290 miljonów marek). Znaczny przyrost kapitałów banków wielkopolskich miał swe główne źródło w podwyższeniu kapitałów własnych Banku Związku Spółek Zarobkowych (z 325 miljonów do 1.009,3 miljona marek), w przekształceniu dawnego Banku Ziemskiego, instytucji, której kapitały wynosiły około 6 miljonów — na Bank Cukrownictwa, z kapitałem zakładowym i rezerwowym w sumie 400 miljonów, oraz w dokonanem podwyższeniu kapitału przez Polski Bank Handlowy, Wielkopolski Bank Rolniczy, Poznański Bank Ziemian i t. d. Względnie najsłabszy wzrost wykazują kapitały banków b. Królestwa Kongresowego, a to skutkiem tego, że żadna z tych instytucyj nie podwyższyła swych kapitałów w stopniu tak znacznym, jak to uczyniły niektóre banki małopolskie i wielkopolskie. Na wykazanej w powyżej zamieszczonej tabeli przyrost kapitałów bankowych byłej Kongresówki w sumie około 2 miljardów marek złożyły się w bardzo dużej mierze kapitały 16-u instytucyj powstałych w roku 1921, z których jednakże zaledwie jedna utworzona została z kapitałem 150 miljonów marek, dwie — z kapitałami po 100 miljonów, pozostałe zaś powołano do życia z kapitałami poniżej 100 miljonów.

Pomimo wspomnianych powyżej zastrzeżeń, dotyczących przedewszystkiem powstania nadmiernej ilości finansowo słabych banków, stwierdzić należy, że położenie bankowości w b. Królestwie Kongresowem przedstawiało się w roku ubiegłym naogół korzystnie. Nie ulega żadnej wątpliwości, że poważne nasze instytucje kredytowe potrafiły przystosować się do niepospolicie ciężkich obecnych warunków życia gospodarczego, utrzymać się na należytym poziomie sprawności finan-

sowej i zapewnić sobie odpowiedni stopień płynności. Wszystko więc przemawia za tem, że wraz z konsolidacją naszych warunków skarbowych i walutowych i usunięciem przyczyn, które powodują dzisiejszy brak gotowizny na rynku, — banki nasze, nie skrępowane niemożnością zaspakajania całego zgłaszanego do nich i gospodarczo usprawiedliwionego zapotrzebowania kredytu, będą mogły znów sprostać doniosłym ciążącym na nich zadaniom.

CZĘŚĆ II.

Stosunek do organów rządowych.

W roku sprawozdawczym 1921 Związek Banków rozwinął znacznie żywszą działalność, a co ważniejsza znacznie owocniejszą dla rozwoju bankowości, niż w roku 1920. Jedną z głównych przyczyn tego było stopniowe układanie się warunków życia gospodarczego kraju w formy bardziej normalne, przedewszystkiem zaś zmiana stosunku władz rządowych do Związku. O ile w latach ubiegłych organy państwowe odnosiły się z nieusprawiedliwioną nieufnością do poszczególnych zawodowych organizacji gospodarczych i wręcz unikały nietylko wszelkiej współpracy z niemi, lecz nawet zasięgania opinji w sprawach natury ekonomicznej, o tyle w r. 1921 daje się zauważyć tendencja przeprowadzania wszelkich reform gospodarczych po uprzednim gruntownym zastanowieniu się nad ich możliwemi konsekwencjami wspólnie z zawodowemi organizacjami społecznemi i gospodarczemi.

Z zadowoleniem stwierdzić należy, że Związek Banków był zapytywany o opinję we wszystkich niemal ważniejszych sprawach gospodarczych, które wymagały zarządzeń ze strony organów państwowych. Scisły kontakt Związku z Ministerstwami Skarbu, Handlu i Przemysłu, z Polską Krajową Kasą Pożyczkową oraz z poszczególnemi grupami poselskiemi w Sejmie w wielu wypadkach umożliwił uzgodnienie polityki gospodarczej z wymaganiami życia praktycznego.

Współpraca Związku Banków z władzami rządowemi nieograniczała się jednak tylko do udzielania opinji w sprawach, skierowywanych do Związku, wielokrotnie inicjatywie jego zawdzięczać należy wydanie zarządzeń owocnych dla rozwoju gospodarczego kraju. Przykładem służyć może działalność Związku w sprawie zreformowania przepisów o obrocie dewizami, jak również w wielu sprawach podatkowych, o czem poniżej będzie szczegółowo mowa.

Zaufanie władz do Związku wyraziło się również w powoływaniu przedstawicieli naszej bankowości do współdziałania z władzami rządowemi przy regulowaniu spraw ekonomicznych z obcemi mocarstwami. Zarówno w rokowaniach z delegacją rosyjską w sprawie rozrachunków, wynikających między Polską i Rosją z ryskiego traktatu pokojowego, jak również w pertraktacjach między Polską i Niemcami w sprawach ekonomicznych, związanych z objęciem Górnego Śląska pod zarząd polski, brali czynny udział przedstawiciele Związku Banków.

Sprawy walutowe.

W dziedzinie walutowej zmian natury prawodawczej w roku 1921 nie wprowadzono, to też Związek Banków konkretnych prac w tym zakresie nie podejmował, zajmując i nadal swe poprzednie zasadnicze stanowisko, że organizacja handlu dewizami nie może być więcej krępowana, niż to było uskutecznione rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 31 grudnia 1920 r. (Dz. U. Nr. 18/1921 poz. 104). Stanowisko to znalazło swój wyraz w deklaracjach przedstawicieli Związku na kilku konferencjach, jakie się odbyły u Ministra Skarbu. Na jednej z tych konferencji, a mianowicie dn. 10 czerwca 1921 r. przedstawiciele Związku dali również wyraz swemu przekonaniu, że najważniejszym powodem spadku marki polskiej, jest ciągle wzrastająca emisja banknotów, wywołana nie potrzebami gospodarczemi kraju, lecz koniecznościami skarbowemi.

Sprawy podatkowe.

W dziedzinie podatkowej w roku sprawozdawczym, podobnie jak i w roku 1920, największe trudności wywoływała ustawa o opłatach stemplowych od kwitów i rachunków z dn. 16 lipca 1920 roku. Ustawa ta wprowadzająca bardzo wysoką stawkę podatkową w wysokości $^1/_2\%$ od sumy kwitu wytworzyła zamęt w życiu bankowym, w praktyce bowiem okazało się zupełnie niewykonalnem stosowanie tak wysokiej opłaty. Już w końcu roku 1920 Związek usilnie zabiegał w Ministerstwie Skarbu o poddanie rewizji odnośnych przepisów, dopiero jednak w roku 1921 Ministerstwo Skarbu, korzystając ze współpracy przedstawicieli Związku przygotowało nowy projekt ustawy, który został uchwalony przez Sejm dn. 28 października 1921 roku.

Nowa ta ustawa wprowadziła znaczne obniżenie stawki stemplowej, redukując ją z $^1/_2\%$ na $0{,}02\%$ przy kwitach, wystawianych przez banki.

Ponieważ i nowe przepisy nasunęły w praktyce pewne wątpliwości, specjalnie w zakresie opodatkowania korespondencji handlowej, przeto Związek Banków wystarał się o wyjaśnienie Ministra Skarbu, mocą którego rozstrzygnięto w myśl postulatów banków szereg kwestji zarówno merytorycznych, jak i proceduralnych, wynikających przy pobieraniu opłat stemplowych od kwitów i rachunków. Najważniejszym wyjaśnieniem było stwierdzenie przez Ministra Skarbu, że listy bankowe, zawiadamiające o wpłatach i przelewach z rachunku na rachunek, nie podlegają opłatom stemplowym.

Związek Banków zabiegał również usilnie o zmianę niektórych przepisów ustawy o opłatach stemplowych od weksli, zwracając Ministerstwu Skarbu uwagę na wysoce uciążliwy sposób uiszczania tych opłat. Zabiegi te osiągnęły skutek dodatni, ponieważ Ministerstwo przy współudziale przedstawicieli Związku opracowało nowy projekt ustawy, uchwalony przez Sejm dn. 26 października 1921 roku. Nowa ustawa przewiduje wypuszczenie urzędowych blankietów wekslowych, których wartość odpowiadać będzie stosownej wysokości opłat stemplowych. Niezależnie od tego Związek wystarał się, aby w tej samej ustawie umieszczony został specjalny przepis, któryby zdefinjował pojęcie czeku. Wprowadzenie takiego przepisu ma dla życia bankowego w b. Kongresówce ogromne znaczenie, ponieważ w tej części kraju, wobec braku

ustawy czekowej, nie było żadnej podstawy prawnej dla rozróżnienia czeków (specjalnie zagranicznych) od przekazów, skutkiem czego od wszystkich prawie czeków zagranicznych pobierano wysoką opłatę 3‰ tak, jak od przekazu, zamiast stałej opłaty w wysokości poprzednio 10 fen., obecnie zaś 5 marek.

Związek Banków brał również czynny udział w podjętych przez Ministerstwo Skarbu pracach nad projektem ustawy czekowej dla b. Kongresówki. Projekt ten do końca roku sprawozdawczego nie został jednak wniesiony na Sejm.

W dziedzinie podatku dochodowego Związek Banków musiał kilkakrotnie występować do Ministerstwa Skarbu w celu unormowania zasad, na których ma się opierać system potrącania podatku z uposażeń pracowników. Stanowisko Ministerstwa w powyższej sprawie było bardzo chwiejne i nawet niezupełnie zgodne z przepisami ustawowemi, skutkiem czego banki związkowe musiały kilkakrotnie zmieniać system i zasady, na jakich miało się opierać potrącanie podatku. Związek, stojąc ściśle na gruncie ustawowym, przez pierwszą połowę roku 1921 uskuteczniał potrącenia, przyjmując za podstawę wymiaru pensje bieżące pracowników. Ministerstwo Skarbu działając jednak pod naciskiem sfer pracowniczych i przemysłowych zmieniło zasadnicze swe stanowisko i zaleciło potrącać podatek, przyjmując za podstawę wymiaru uposażenia, wypłacane w roku 1920. Zarządzenie to zmusiło Związek do dania bankom dyrektywy, aby do końca roku 1921 zaprzestały uskuteczniać potrąceń, ponieważ sumy wpłacone do kas skarbowych tytułem podatku dochodowego od urzędników za pierwsze półrocze pokrywały całkowicie kwoty, należne za cały rok.

W sprawie podatku od kapitałów i rent Związek zabiegał w Ministerstwie Skarbu o stwierdzenie, że sumy procentów od pożyczek, wydawanych przez banki pod zabezpieczenie kaucją hipoteczną winny być obciążone nie 10%-ym podatkiem od przychodów, lecz specjalnym podatkiem on call' owym w wysokości 0,540% od salda liczb procentowych. Ostatecznej decyzji Ministerstwo w sprawie tej nie powzięło.

Z działalności podatkowej Związku Banków zwrócić jeszcze należy uwagę na współpracę z Ministerstwem Skarbu przy projekcie ustawy o podatku giełdowym. Zabiegom Związku zawdzięczać należy, że szereg postulatów, które dla życia bankowego miały pierwszorzędne znaczenie, został uwyględniony. Na pierwszm miejscu wymienić tu należy wprowadzenie niższej stawki podatkowej od tranzakcji, uskutecznianych między bankami lub bankierami, a mianowicie przy umowach kupna sprzedaży papierów o stałym oprocentowaniu zamiast 1‰ — 0.1‰, przy papierach zaś dywidendowych $^1/_2$‰. Związek zwracał czynnikom miarodajnym uwagę na konieczność obniżenia stawki podatku giełdowego od tranzakcji pośredniczących, w przeciwnym bowiem razie nadmierne opodatkowanie mogłoby spowodować przeniesienie się tranzakcji z giełdy jawnej na pokątną, co groziłoby stratą dla interesów fiskalnych. Przy papierach o stałym oprocentowaniu koniecznem było wprowadzenie niższej stawki podatkowej, niż przy papierach dywidendowych, ponieważ obroty temi pierwszemi walorami

i tak były nieliczne, i umieszczenie ich wśród publiczności natrafiało ze względu na nasze stosunki walutowe na duże bardzo trudności.

Niezależnie od powyższego, dzięki zabiegom Związku, Ministerstwo Skarbu udzieliło ważnego wyjaśnienia, że banki występujące przy nowych emisjach w charakterze t. zw. placówek subskrypcyjnych nie są obowiązane do płacenia od tego rodzaju operacji podatku giełdowego, ponieważ nie występują w danym wypadku ani w charakterze nabywcy nowowypuszczonych akcji, ani w charakterze komisanta, lecz są jedynie zwykłemi pośrednikami, którzy wypełniają rolę li tylko inkasowania należności i wydawania wzamian stosownych zaświadczeń.

Rejestracja papierów wartościowych.

Co się tyczy spraw natury ogólno-gospodarczej, to przedewszystkiem należy zaznaczyć stanowisko, jakie Związek Banków zajął wobec niefortunego projektu Ministerstwa Skarbu przeprowadzenia rejestracji papierów wartościowych. Usilnym staraniom Związku, popartym przez Komitet Giełdowy, Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów oraz Związek Instytucyj Kredytu Długoterminowego, przypisać należy, że projekt ten mogący przynieść jaknajfatalniejsze skutki dla naszego życia gospodarczego, nie został urzeczywistniony. Że stanowisko Związku Banków było słuszne, potwierdziła praktyka życiowa, sama bowiem wiadomość o zamierzonem przeprowadzeniu rejestracji papierów wartościowych wywołała raptowny spadek ich kursu na giełdach krajowych.

Konwersja zobowiązań przedwojennych.

Z innych spraw natury ogólno-gospodarczej wymienić należy sprawę rewizji ustaw o konwersji zobowiązań przedwojennych w sensie uwzględnienia współczynnika deprecjacji waluty. Związek Banków kilkakrotnie zwracał uwagę zarówno Ministerstwa Skarbu, jak i miarodajnych sfer poselskich na wielkie niebezpieczeństwo dla równowagi gospodarczej kraju, związane z tą sprawą. Związek motywował swe stanowisko poniżej wyłuszczonemi względami:

1) Wyodrębnienie wierzytelności hipotecznych z całości zobowiązań przedwojennych i skonwertowanie tej kategorji kapitałów w stosunku uprzywilejowanym, stanowiłoby niczem nieuzasadnioną niesprawiedliwość wobec wierzycieli zobowiązań, opartych na innych tytułach prawnych.

2) Przeprowadzenie konwersji niehipotecznych zobowiązań, przedwojennych z uwzględnieniem współczynnika deprecjacji waluty byłoby ze względów technicznych absolutną niemożliwością, ponieważ w olbrzymiej większości wypadków szczególną trudność przedstawiałoby ustalenie terminu powstania zobowiązania. Na tym tle niewątpliwie wyniknęłyby spory i zatargi, które doprowadziłyby do zupełnego chaosu gospodarczego.

3) Względy słuszności nie mogą już dzisiaj odgrywać dominującej roli, jako argument przemawiający za konwersją zobowiązań przedwojennych według różnorodnych stóp konwersyjnych, a to z tego względu, że w ciągu ostatnich kilku lat wskutek różnych przyczyn natury ekonomicznej i socjalnej nastąpiły zmiany w osobach wierzycieli. Jako przykład przytoczyć tu można listy zastawne, które od

czasu wybuchu wojny europejskiej nieraz wielokrotnie zmieniły właścicieli. W rezultacie rekompensata strat przewidywana reformą konwersyjną może stać się udziałem innych warstw społecznych niż te, które straty owe faktycznie poniosły.

4) Projektowane reformy konwersyjne mogłyby wytworzyć zamęt w istniejących warunkach gospodarczych, godząc w równowagę bilansową poważnych przedsiębiorstw, które przystosowały się już do nowych warunków i dla których ponowne przewalutowanie aktywów i pasywów według nowych zasad mogłoby wytworzyć sytuację katastrofalną. Zachwianie egzystencją takich instytucji pociągnąćby za sobą mogło ogólny kryzys gospodarczy.

5) Jeżeli konwersja rublowych zobowiązań przedwojennych uskuteczniona zostanie na warunkach uprzywilejowanych, to siłą rzeczy będzie musiała być również rozciągnięta na zobowiązania przedwojenne, wyrażone w koronach austrjackich i markach niemieckich. Tak daleko idąca reforma naraziłaby kraj nasz na poważne straty wobec tego, że Małopolska a jeszcze bardziej b. zabór pruski winne są z tytułu zobowiązań przedwojennych poważne sumy Niemcom i Austrji. W szczególności zwrócić należy uwagę na obdłużenie hipoteczne własności ziemskiej w Wielkopolsce i na Pomorzu w stosunku do kapitalistów niemieckich.

Sprawa kredytów bankowych.

Podczas jesiennego przesilenia pieniężnego, którego charakter i przyczyny zobrazowaliśmy w pierwszej części sprawozdania, Związek Banków w szeregu konferencyj, odbytych z naczelną dyrekcją P. K. K. P. wskazywał na grożące naszemu życiu gospodarczemu niebezpieczeństwo w razie niezastosowania przez P. K. K. P. bardziej liberalnej polityki kredytowej w stosunku do banków. Wynikiem tych zabiegów było rozszerzenie kredytu redyskontowego, o czem poprzednio już była mowa.

Stosunek do pracowników.

Nieustanny spadek waluty polskiej dający się zaobserwować w roku 1921 powodował wzrost kosztów utrzymania. W związku z tem koniecznem było podwyższanie uposażeń pracowników. Pragnąć uniknąć z jednej strony niepotrzebnych zatargów z pracownikami, z drugiej zaś chcąc znaleźć punkt wyjścia dla sprawiedliwego stosowania norm drożyźnianych Związek Banków na posiedzeniu dnia 28 kwietnia 1921 r. uchwalił następującą zasadę:

Płace pracowników będą aż do dalszych zmian regulowane co miesiąc w zależności od wzrostu lub zniżki kosztów utrzymania. Podwyżki lub zniżki pensji będą ujęte w formę procentową obowiązującą wszystkie banki.

Przy ustalaniu norm procentowych kierowano się danemi ogłaszanemi co miesiąc przez Główny Urząd Statystyczny. Zasada powyższa rozwiązała sprawę uposażeń pracowników w sposób najbardziej sprawiedliwy; zauważyć przytem należy, że Związek Banków, niezależnie od wyżej wymienionych norm procentowych, przyznał jeszcze pracownikom w roku 1921 dwa nadzwyczajne dodatki drożyźniane w wysokości jednomiesięcznej pensji każdy.

Niezależnie od powyższej uchwały automatycznego podwyższania uposażeń w związku ze wzrostem kosztów utrzymania, Związek po-

wziął jeszcze szereg innych uchwał regulujących stosunek pracowników do banku, a mianowicie:

1) ustalono normy płac dla poszczególnych kategorji pracowników;
2) przyznano pracownikom dwie gratyfikacje rocznie, każda w wysokości pełnych miesięcznych poborów, płatne jedna na Boże Narodzenie, druga na Wielkanoc, niezależnie od tantjemy;
3) uchwalono że banki obciąża całkowita opłata wpisów szkolnych za dzieci, kształcące się w szkołach średnich i wykazujące normalne postępy w naukach;
4) z poborów pracowników winien być potrącany podatek dochodowy według norm obowiązujących, jak również $^2/_5$ składki na rzecz Kasy Chorych;
5) za roboty specjalne, sezonowe i inne, wykonywane po godzinach biurowych, postanowiono płacić podwójne wynagrodzenie;
6) ustalono, że okres urlopowy trwa od 1 maja do 30 września. Uzyskanie urlopu uwarunkowane jest zapewnieniem wewnętrznego zastępstwa danego urzędnika w wydziale w którym jest czynny. Po roku służby licząc od terminu rozpoczęcia okresu urlopowego — jeden miesiąc urlopu, w razie krótszej służby— odpowiednia redukcja.

Hurtownia aprowizacyjna.

Związek Banków, pragnąc umożliwić pracownikom zaopatrywanie się w artykuły pierwszej potrzeby po cenach niższych, niż rynkowe, powołał do życia Hurtownię Aprowizacyjną banków związkowych w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Dla umożliwienia prowadzenia przez Hurtownię szerszej działalności, banki przyznały jej znaczne kredyty na warunkach ulgowych.

Akcja filantropijna i społeczna.

Akcja filantropijna Związku przejawiała się w wypadkach mających znaczenie ogólno-państwowe. Inicjatywie jego zawdzięczać należy wydatne fundacje i darowizny.

Przedewszystkiem wymienić należy zebrany jeszcze w roku 1920 przez banki fundusz pod nazwą „Dar banków polskich na potrzeby żołnierza". Wyniósł on Mk. 35.589.102,89

z sumy tej wydatkowano:

na bezpośrednią pomoc sanitarną dla żołnierzy na froncie .	Mk. 16.350.897,64	
na sanatorjum Tow. Polskiej Młodzieży „Odrodzenie" . . .	Mk. 4.000.000,—	
na różne	Mk. 30.000,—	Mk. 20.380.897,64
pozostało		Mk. 15.208.205,25

Z sumy tej zarezerwowano 7 miljonów marek dla Polskiego Tow. Czerwonego Krzyża, zaś 8 miljonów marek przeznaczono na urządzenie oddziału chirurgicznego w wojskowym szpitalu Ujazdowskim. Pozatem Związek Banków okazał pomoc przy zbieraniu funduszu na Komitet Plebiscytowy Górnośląski i na Komitet Plebiscytowy Wileński.

Wreszcie wspomnieć jeszcze należy o funduszu, zebranym przez Związek Banków w wysokości 5 miljonów marek z okazji uchwalenia przez Sejm konstytucji, i wręczonym Marszałkowi Sejmu do jego dyspozycji, jako specjalny „Dar Konstytucyjny".

Łódzki Oddział Związku Banków.

Co się tyczy rozwoju Związku Banków na wewnątrz, to podkreślić należy, że przy końcu roku sprawozdawczego, na wniosek banków łódzkich, przystąpiono do organizacji oddziału Związku w Łodzi.

Rozwój Związku w 1921 r. przejawił się również i we wzroście liczby członków. W roku tym przyjęto następujące banki: Bank Angielsko-Polski, Bank Kwilecki, Potocki i S-ka, oddział w Warszawie, Warszawski Bank Stołeczny. Przy końcu roku sprawozdawczego Związek Banków liczył 26-u członków, reprezentujących kapitał akcyjny i rezerwowy w dniu 1 stycznia 1922 roku 4.186.473.112 marek (bez oddziału Małopolskiego).

STAN RACHUNKÓW

w dniu 31 grudnia 1921 r.

STAN CZYNNY	Marek	fen.	Marek	fen.
Pozostałość w kasie	266.002	65		
Pozostałość w Banku Związku Spółek Zarobkowych	15.483	—	281.485	65
Remanent ruchomości			98.260	—
			379.745	65
WYDATKI:				
Utrzymanie biura:				
Pensje personelu	4.508.827	—		
Lokal, opał, światło i telefon	52.495	50		
Wydatki biurowe	407.434	10		
Czasopisma, książki i gazety	95.227	40		
Inwentarz biurowy	15.660	—		
Opłata Kasy Chorych	25.998	15		
Wydatki na cele ogólno-związkowe	230.187	50	5.335.829	65
Wydatki zwrotne:				
Składka w Centr. Zw. Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów	1.620.000	—		
Subsydjum dla W. Szk. Handlowej	1.500.000	—		
Pozostałość wydatków zwrotnych z r. 1920	114	61	3.120.114	61
Niedobór z r. 1920			101.565	10
Nadwyżka dochodów do przeniesienia na kapitał zapasowy			161.485	65
			8.718.995	01

STAN BIERNY	Marek	fen.	Marek	fen.
Kapitał zapasowy:				
Pozostałość z roku 1920	45.000	—		
Wpłaty w r. 1921	75.000	—		
Przewyżka dochodów	161.485	65	281.485	65
Fundusz amortyzacyjny			98.260	—
			379.745	65
DOCHODY:				
Wpłaty na kapitał obrotowy:				
1. Wpłaty na pokrycie niedoboru za r. 1920	129.145	20		
2. I-a rata zasadniczej składki za r. 1921	493.250	—		
3. II-a „ „ „ „ „ „	472.500	—		
4. III-a „ „ „ „ „ „	1.518.500	—		
5. Składka uzupełniająca	2.961.000	—	5.574.395	20
Procenty z rachunku bankowego			24.599	81
Wpłaty na wydatki zwrotne			3.120.000	—
			8.718.995	01

Prezes Zarządu: *(—) Stanisław Karpiński*
Członkowie: *(—) Stefan Benzef*
(—) M. Hofman
(—) E. Korwin-Szymanowski
(—) Henryk Szampanier

Dyrektor: *(—) Wacław Fajans*

PROTOKÓŁ
KOMISJI REWIZYJNEJ.

Komisja Rewizyjna Związku Banków w Polsce, wyłoniona na Walnem Zgromadzeniu w dniu 2 czerwca 1921 r., sprawdziwszy przedstawione jej księgi i dokumenty kasowe, stwierdza niniejszem prawidłowość i zgodność wszystkich rachunków:

Dochody Związku wynosiły w r. 1921 . .	Mk. 8.718.995,01
Wydatki „ „ „ „ . .	„ 8.557.509,36
Nadwyżka	Mk. 161.485,65

Po dokonaniu wszystkich odpisów na wydatki, nawet ruchomości przenosi się na kapitał zapasowy nadwyżkę Mk. 161.485.65

Komisja Rewizyjna wnosi o zatwierdzenie bilansu.

Warszawa, dnia 24 marca 1922 r.

Komisja Rewizyjna:

A. Thieme.
J. Wegner.

BIBLIOTEKA N.B.P. W POZNANIU

BILANS ŁĄCZNY

18 banków, należących do Związku Banków w Polsce i mających siedzibę Zarządu na obszarze b. Królestwa Kongresowego.

w tysiącach mk. pol.

Główne pozycje stanu czynnego	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Gotowizna	1.754.053	1.893.151	2.964.529	3.246.501	3.328.613	3.994.308	4.123.697	4.052.059	3.519.652	4.466.718	4.289.952	7.110.511	8.802.515
Waluty zagraniczne i dewizy	326.150	199.680	270.523	316.276	311.664	448.724	538.263	546.300	774.173	1.411.405	659.535	484.717	608.133
Papiery procentowe własne	752.683	766.441	868.993	953.067	1.065.532	1.402.116	1.369.062	1.995.343	1.901.530	1.888.482	1.491.830	1.473.661	1.700.359
Dyskonto	1.280.465	1.682.246	1.893.961	2.223.579	2.376.353	2.687.894	3.811.120	4.510.314	5.205.563	5.722.473	5.968.635	7.139.460	7.462.385
Rachunek otwartego kredytu	877.078	1.284.493	1.571.496	1.943.347	2.229.536	2.408.633	2.679.714	3.182.272	3.664.013	4.126.224	3.985.488	4.238.004	4.229.723
Pożyczki terminowe	176.639	232.631	278.632	296.765	294.292	259.995	292.961	339.128	403.957	507.403	667.384	609.893	555.837
Korespondenci „Loro“	3.283.035	3.781.116	3.933.112	4.582.565	5.048.428	5.383.396	6.081.148	7.079.298	8.621.682	10.222.879	12.245.059	11.048.332	11.292.284
Korespondenci „Nostro“	1.887.935	958.375	1.118.638	1.307.517	1.501.026	1.460.449	2.145.210	2.714.282	4.710.145	4.911.307	4.555.942	4.719.315	5.202.542
Koszty handlowe	—	109.024	154.342	247.658	297.976	367.926	451.046	580.648	763.585	957.347	1.351.782	1.732.106	2.277.588

Główne pozycje stanu biernego													
Kapitał zakładowy	717.839	754.617	825.524	969.832	970.600	1.046.381	1.122.705	1.190.811	1.216.477	1.217.482	1.311.502	1.366.612	1.367.232
Kapitały zapasowe	346.974	362.227	369.853	450.938	450.532	505.739	527.714	538.585	546.974	548.589	585.313	594.086	599.165
Wkłady terminowe	506.292	560.595	635.344	706.726	778.890	815.604	902.104	935.333	963.495	1.099.890	1.290.803	1.597.424	1.885.932
Rachunki czekowe	2.405.722	2.762.545	3.794.441	4.618.509	5.062.714	5.730.467	6.621.905	7.071.766	8.078.814	8.291.531	9.047.958	10.589.975	12.326.653
Korespondenci „Loro“	4.213.300	5.051.292	5.728.116	6.644.962	7.212.987	8.270.098	9.137.777	10.923.252	12.464.836	14.628.625	14.682.878	15.084.983	16.062.067
Wkłady wszelkiego typu	7.125.314	8.374.432	10.157.901	11.970.197	13.054.591	14.816.169	16.661.786	18.930.351	21.507.145	24.020.046	25.021.639	27.272.382	30.274.652
Korespondenci „Nostro“	1.446.478	892.624	984.117	1.031.771	1.142.755	1.142.753	1.806.122	2.380.048	3.862.749	3.938.124	3.935.415	3.536.462	3.602.769
Redyskonto	367.802	590.676	486.584	380.881	319.640	364.881	299.655	490.832	825.336	1.581.450	1.564.951	2.500.195	1.799.476
Procenty i prowizje	—	187.719	234.658	339.688	432.753	500.513	662.267	886.566	1.136.864	1.477.660	1.881.094	2.352.114	2.880.592

GOTOWIZNA

(Kasa, sumy na rachunkach w P. K. K. P., P. K. O., 5% bilety skarbowe).

~~Stan czynny~~.

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	363.790	608.764	1.084.667	1.097.543	955.741	1.739.173	1.514.241	1.599.704	931.628	1.592.223	1.390.066	2.510.803	2.541.345
Bank Zachodni	167.142	130.159	164.356	391.769	488.952	540.278	440.303	301.628	240.297	379.709	423.014	626.775	1.077.920
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie . .	177.776	73.733	67.386	156.510	145.866	142.715	194.726	229.712	298.197	379.891	367.664	636.996	1.071.759
Bank Dyskontowy Warszawski	568.063	538.635	891.788	891.984	1.005.901	780.039	944.780	919.710	939.745	819.186	387.859	712.253	946.842
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	98.983	116.745	48.617	116.017	61.798	59.076	164.649	143.811	129.038	184.820	490.605	441.955	556.872
Bank Handlowy w Łodzi	18.598	22.822	58.388	28.205	49.405	78.683	50.077	102.921	96.480	128.657	213.220	301.703	272.144
Bank Kredytowy w Warszawie	46.915	27.972	118.034	43.241	94.364	87.816	114.767	93.193	98.897	187.113	189.456	307.900	352.755
Bank Towarzystw Spółdzielczych	51.739	77.298	109.443	170.340	164.506	187.445	144.376	149.881	247.079	236.470	280.000	523.429	817.809
Bank Przemysłowy Warszawski	69.641	70.851	88.271	59.243	50.015	81.793	88.914	115.833	99.284	110.724	128.830	122.014	180.323
Bank Związków Ziemian	17.235	23.589	48.950	75.487	35.423	58.665	60.808	69.191	103.249	98.318	88.683	245.393	238.156
Bank Kupiecki Łódzki	32.195	12.310	120.672	23.556	71.520	22.295	108.633	83.836	69.323	53.699	18.691	106.405	108.316
Bank Ziemiański	42.230	62.271	53.351	72.098	49.988	55.011	60.084	82.115	41.136	98.633	63.905	101.480	92.608
Bank Międzynarodowy w Warszawie	20.296	12.778	18.265	53.319	53.015	86.275	107.212	60.368	79.876	79.575	114.442	237.688	207.565
Bank Przemysłowców Polskich	11.261	36.987	8.974	14.263	8.651	19.521	30.432	26.004	30.206	48.423	52.278	68.468	96.649
Bank Wschodni w Warszawie	33.406	17.917	34.592	18.533	35.549	25.150	77.079	46.863	61.698	34.225	34.019	55.853	88.136
Polski Bank Komunalny	15.775	44.065	31.309	25.421	10.221	15.903	6.683	8.901	32.416	16.684	14.778	35.853	38.068
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie . . .	9.526	14.497	15.425	8.470	36.315	11.062	12.592	12.264	15.135	9.096	23.419	70.432	94.697
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa .	9.482	1.758	2.041	0.502	11.383	3.408	3.341	6.124	5.968	9.272	9.023	5.111	20.551
Ogółem	1.754.053	1.893.151	2.964.529	3.246.501	3.328.613	3.994.308	4.123.697	4.052.059	3.519.652	4.466.718	4.289.952	7.110.511	8.802.515

WALUTY ZAGRANICZNE i DEWIZY

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	226.165	149.317	223.534	231.393	182.010	242.359	340.737	217.196	275.596	954.507	206.732	162.570	314.100
Bank Zachodni	3.486	1.696	3.299	2.045	5.841	15.831	7.566	46.800	56.606	42.978	65.456	45.593	27.016
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	49.859	11.001	11.250	10.789	29.132	24.440	33.910	41.368	36.392	54.800	41.461	51.080	42.752
Bank Dyskontowy Warszawski	5.635	4.294	4.531	4.565	2.456	1.226	1.430	2.860	53.265	48.672	49.223	48.384	42.738
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	4.909	7.316	0.652	20.401	9.256	10.022	24.275	1.636	58.234	24.249	0.672	—	42.257
Bank Handlowy w Łodzi	2.705	2.369	2.219	2.681	0.560	1.680	6.982	7.799	6.956	11.288	12.875	5.313	44.708
Bank Kredytowy w Warszawie	0.373	—	0.345	0.104	0.154	0.411	2.411	0.324	0.705	0.273	—	0.973	2.294
Bank Towarzystw Spółdzielczych	3.988	5.782	0.667	6.282	7.019	0.652	31.014	30.627	26.049	32.918	13.221	28.071	2.752
Bank Przemysłowy Warszawski	5.117	—	10.087	10.173	11.289	16.859	6.306	12.224	1.713	4.597	1.159	1.178	4.590
Bank Związków Ziemian	1.264	0.480	0.321	1.045	1.968	0.223	1.207	0.440	0.670	3.429	3.956	4.706	1.476
Bank Kupiecki Łódzki	20.747	12.025	11.949	18.850	59.179	100.777	48.352	141.009	144.201	205.520	245.689	129.366	52.506
Bank Ziemiański	0.487	0.031	0.094	0.223	0.073	0.137	0.030	0.050	0.030	1.764	0.511	1.061	0.385
Bank Międzynarodowy w Warszawie	0.120	—	0.310	0.219	0.293	0.407	25.868	19.350	4.447	0.915	4.722	4.271	17.635
Bank Przemysłowców Polskich	0.477	3.226	0.794	1.540	0.800	0.684	1.097	0.100	0.474	0.426	—	—	—
Bank Wschodni w Warszawie	0.818	2.041	0.470	5.455	1.434	16.944	6.034	23.802	104.915	6.401	3.995	1.676	8 379
Polski Bank Komunalny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.086	—	—	0.168
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	—	0.102	0.001	0.002	0.002	0.002	—	0.654	0.496	0.781	0.780	0.404	0.347
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	—	—	—	0.509	0.198	16.070	1.044	0.061	3.424	9.801	9.083	0.071	4.030
Ogółem	326.150	199.680	270.523	316.276	311.664	448.724	538.263	546.300	774.173	1.411.405	659.535	484.717	608.133

E WŁA

30/VI 1921	
Papiery państ., hip., kom.	A i U
163.140	1
38.121	13
35.947	1
331.102	
16.804	4
37.724	
25.478	15
15.255	2
9.423	1
4.746	2
11.500	
58.144	
45.499	
21.321	
9.488	
1.000	
13.174	
0.595	
838.461	5

PAPIERY PRO

w ty

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.		31/I 1921 r.		28/II 1921 r.		31/III 1921 r.		30/IV 1921 r.	
	Papiery państ., hip., kom.	Akcje i Udziały	Papiery państ., hip., kom.	Akcje i Udziały	Papiery państ., hip., kom.	Akcje i Udziały	Papiery państ., hip., kom.	Akcje i Udziały	Papiery państ., hip., kom.	Akcje i Udziały
Bank Handlowy w Warszawie	156.068	—	173.623	11.859	179.598	12.304	172.837	23.625	153.008	15.968
Bank Zachodni	76.564	—	36.934	32.800	36.325	35.792	36.277	79.523	37.331	102.287
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	59.138	69.302	33.947	86.812	40.560	96.494	45.775	107.266	49.845	143.971
Bank Dyskontowy Warszaweki	39.992	—	51.915	—	50.036	—	41.116	5.177	35.301	—
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	46.393	—	18.172	28.474	19.267	36.076	18.638	26.005	17.814	29.079
Bank Handlowy w Łodzi	28.100	—	16.998	3.642	23.911	4.875	33.462	4.647	38.180	7.993
Bank Kredytowy w Warszawie	31.377	31.511	21.802	44.625	23.526	73.047	22.388	80.932	24.760	116.303
Bank Towarzystw Spółdzielczych	7.951	6.044	6.684	9.339	12.413	8.145	14.281	10.199	14.182	12.217
Bank Przemysłowy Warszawski	18.403	4.180	10.353	15.682	9.568	22.866	9.583	17.159	10.104	25.448
Bank Związków Ziemian	3.913	2.562	1.084	4.594	8.711	7.285	5.000	22.773	5.146	25.826
Bank Kupiecki Łódzki	21.362	—	10.992	8.759	11.215	9.350	11.996	9.886	11.063	7.348
Bank Ziemiański	26.689	—	16.015	8.386	20.887	9.457	11.291	14.198	18.516	13.937
Bank Międzynarodowy w Warszawie	54.465	13.705	53.897	0.568	53.798	2.453	54.792	2.282	47.547	3.787
Bank Przemysłowców Polskich	2.259	—	7.290	0.109	7.290	0.109	7.290	0.109	21.290	0.109
Bank Wschodni w Warszawie	8.877	3.201	5.762	4.171	5.767	4.372	5.887	10.161	8.716	13.958
Polski Bank Komunalny	0.600	—	1.000	—	1.000	—	1.000	—	1.000	0.080
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	33.251	—	12.804	20.872	14.432	20.905	14.937	21.046	14.577	21.061
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	6.776	—	2.280	4.197	2.298	4.861	2.294	9.235	2.114	15.666
Ogółem	622.178	130.505	481.552	284.889	520.602	348.391	508.844	444.223	510.494	555.038

CENTOWE WŁASNE

ysiącach mk. pol.

	31/V 1921 r.		30/VI 1921 r.		31/VII 1921 r.		31/VIII 1921 r.		30/IX 1921 r.		31/X 1921 r.		30/XI 1921 r.		31/XII 1921 r.	
	Papiery państ., hip., kom.	Akcje i Udziały	Papiery państ., hip., kom.	Akcje i Udziały	Papiery państ., hip., kom.	Akcje i Udziały	Papiery państ., hip., kom.	Akcje i Udziały	Papiery państ., hip., kom.	Akcje i Udziały	Papiery państ., hip., kom.	Akcje i Udziały	Papiery państ., hip., kom.	Akcje i Udziały	Papiery państ., hip., kom.	Akcje i Udziały
	157.405	16.918	163.140	13.260	164.876	27.277	183.482	17.339	165.276	16.595	167.369	18.752	168.806	18.427	167.782	21.285
	37.668	111.774	38.121	135.607	177.590	153.732	133.711	151.681	134.080	150.155	36.958	156.713	36.000	160.840	35.338	176.967
	85.468	103.774	35.947	18.000	37.944	139.491	43.014	119.672	61.973	124.485	59.157	119.321	56.372	109.727	40.837	114.744
	333.597	—	331.102	—	516.798	—	529.987	—	433.335	—	85.237	—	86.689	—	71.254	—
	16.290	50.585	16.804	49.002	16.205	39.189	17.326	40.973	21.007	62.557	24.456	68.934	27.871	98.539	24.990	110.741
	37.999	7.993	37.724	7.813	37.593	8.302	29.474	18.823	36.528	19.337	32.214	22.982	30.729	25.809	36.492	26.376
	25.225	128.882	25.478	158.743	32.143	179.288	34.819	166.245	53.053	231.994	46.719	201.450	31.086	170.539	234.522	69.340
	11.710	24.837	15.255	26.761	15.886	49.798	15.359	40.841	14.892	24.451	13.337	31.280	15.347	36.355	12.440	39.949
	9.880	19.198	9.423	22.775	9.633	26.157	9.624	26.405	12.941	22.999	14.831	24.475	11.247	26.868	24.401	20.385
	4.752	24.223	4.746	24.626	4.971	39.321	10.960	41.190	11.029	44.775	12.037	47.401	10.495	65.525	13.248	62.680
	11.413	7.052	11.500	7.526	11.601	9.789	11.484	9.819	14.767	8.190	14.347	8.291	14.402	8.160	27.542	8.369
	6.356	16.760	58.144	15.756	129.656	24.176	62.890	29.571	49.297	26.484	116.144	26.614	74.788	44.143	161.458	45.629
	47.789	1.891	45.499	2.063	45.494	1.880	45.826	1.980	45.526	3.463	42.910	5.369	44.971	5.420	53.821	5.838
	21.321	0.193	21.321	0.193	21.321	0.192	21.321	6.312	21.566	6.312	21.312	6.312	21.312	6.381	21.312	6.371
	8.234	26.687	9.488	18.826	8.359	20.202	8.156	19.150	8.274	15.055	7.494	10.648	7.367	10.545	7.289	8.310
	1.000	0.106	1.000	0.106	1.000	0.106	1.171	0.106	1.171	0.106	2.187	0.106	2.672	0.106	2.641	0.110
	11.619	14.482	13.174	14.400	12.838	14.050	12.868	13.807	13.354	13.379	13.174	13.415	12.844	13.415	10.212	13.415
	0.600	18.435	0.595	15.144	1.079	17.406	2.069	24.075	2.053	18.023	1.800	18.084	1.770	18.094	1.742	22.529
	828.326	573.790	838.461	530.601	1.244.987	750.356	1.173.541	727.989	1.100.122	788.360	711.683	780.147	654.768	818.893	947.321	753.038

DYSKONTO

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	508.674	686.194	694.308	726.489	743.413	867.568	1.451.080	1.597.501	1.938.948	2.496.677	2.652.675	3.447.310	3.246.340
Bank Zachodni	92.936	112.622	160.646	219.131	318.025	339.322	481.528	538.528	561.316	549.189	608.341	705.682	1.029.842
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	163.151	180.360	219.778	249.689	293.683	322.999	382.802	439.661	494.882	483.883	505.174	547.633	640.399
Bank Dyskontowy Warszawski	21.045	39.656	31.932	29.033	22.488	80.626	181.700	266.990	316.989	335.576	314.061	399.297	381.307
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	104.180	133.372	134.709	159.529	174.078	174.656	173.813	203.126	212.006	255.231	268.581	305.820	363.754
Bank Handlowy w Łodzi	61.744	83.368	77.782	149.791	83.546	121.040	209.830	305.212	345.066	304.806	248.836	230.397	224.589
Bank Kredytowy w Warszawie	55.493	83.099	119.270	133.446	105.557	90.822	89.697	123.942	146.245	144.526	233.624	290.715	264.718
Bank Towarzystw Spółdzielczych	26.683	33.956	37.032	60.119	64.915	102.347	110.970	149.094	150.507	158.180	171.391	178.531	220.039
Bank Przemysłowy Warszawski	37.518	51.106	74.495	76.412	63.339	57.473	78.533	107.477	151.581	97.376	106.343	99.659	92.985
Bank Związków Ziemian	40.421	61.034	70.858	89.643	107.949	141.814	176.731	207.209	233.061	212.830	210.834	207.142	220.769
Bank Kupiecki Łódzki	36.483	38.000	46.914	94.965	81.725	70.171	100.888	96.920	100.711	80.868	75.465	138.204	164.524
Bank Ziemiański	66.149	76.852	108.641	121.613	180.803	175.305	180.420	213.653	273.275	300.362	299.916	278.967	271.034
Bank Międzynarodowy w Warszawie	10.219	10.289	9.822	10.337	12.882	7.920	8.695	8.810	8.840	11.291	13.000	28.700	35.503
Bank Przemysłowców Polskich	8.633	19.534	17.614	19.601	30.650	46.006	65.265	82.762	112.363	145.064	132.068	135.198	163.923
Bank Wschodni w Warszawie	9.402	33.612	34.946	28.912	28.012	18.752	61.010	101.438	100.476	93.301	73.511	57.687	46.279
Polski Bank Komunalny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.000	13.000	28.500	34.000
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	34.363	35.621	41.996	49.607	56.071	61.533	53.558	61.981	49.797	39.570	32.230	43.455	45.775
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	3.371	3.571	13.218	5.262	9.217	9.540	4.500	6.010	9.500	10.743	9.585	16.563	16.605
Ogółem	1.280.465	1.682.246	1.893.961	2.223.579	2.376.353	2.687.894	3.811.120	4.510.314	5.205.563	5.722.473	5.968.635	7.139.460	7.462.385

RACHUNKI OTWARTEGO KREDYTU

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	169.696	135.371	172.597	278.262	254.823	272.685	343.238	457.954	503.296	489.030	502.278	451.391	424.053
Bank Zachodni	32.708	135.030	179.515	219.609	333.198	308.860	387.822	461.558	437.990	341.697	328.792	384.871	384.952
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	44.945	105.529	104.539	103.841	105.937	120.485	143.014	206.483	345.083	433.376	368.535	351.986	260.667
Bank Dyskontowy Warszawski	16.528	16.912	13.262	20.393	25.971	31.274	15.738	14.539	82.775	105.616	84.576	58.501	28.833
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	117.617	286.306	408.543	456.331	534.126	599.297	556.141	604.787	664.932	752.921	755.114	738.994	710.444
Bank Handlowy w Łodzi	58.109	79.103	79.553	99.295	93.604	68.083	72.731	87.185	116.108	163.460	43.846	41.557	40.377
Bank Kredytowy w Warszawie	28.392	26.967	31.027	34.886	36.468	36.692	37.178	33.276	41.466	40.738	49.719	69.738	81.658
Bank Towarzystw Spółdzielczych	47.066	46.835	49.147	52.998	66.311	84.473	107.387	121.818	129.333	177.329	168.056	132.546	220.372
Bank Przemysłowy Warszawski	136.863	156.646	198.364	283.203	303.590	382.381	426.251	482.063	529.801	704.610	743.280	740.006	795.945
Bank Związków Ziemian	35.633	85.478	85.786	102.776	164.172	157.363	183.286	223.283	284.073	319.123	353.816	462.186	552.878
Bank Kupiecki Łódzki	7.807	8.596	11.037	22.665	19.076	21.773	24.881	30.855	36.840	34.518	23.053	27.899	25.612
Bank Ziemiański	57.581	54.528	64.865	74.276	95.751	106.919	114.324	124.514	116.222	125.653	124.313	137.650	133.036
Bank Międzynarodowy w Warszawie	6.575	7.425	4.054	7.070	4.871	6.517	8.708	8.953	10.832	9.701	5.764	65.586	65.157
Bank Przemysłowców Polskich	23.069	39.880	52.610	55.836	68.777	82.481	120.574	160.229	186.055	199.971	212.420	260.788	255.860
Bank Wschodni w Warszawie	83.030	86.853	100.708	109.716	102.160	106.716	115.968	143.665	155.237	200.199	197.502	173.388	201.366
Polski Bank Komunalny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	7.551	6.296	8.994	8.422	9.524	9.768	10.499	10.057	8.734	5.566	6.296	5.955	5.316
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	3.908	6.738	6.895	8.768	11.177	12.866	11.974	11.053	15.236	12.716	13.128	27.862	42.197
Ogółem	877.078	1.284.493	1.571.496	1.943.347	2.229.536	2.408.633	2.679.714	3.182.272	3.664.013	4.126.224	3.985.488	4.238.004	4.229.723

POŻYCZKI TERMINOWE

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 t.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	0.329	0.333	0.736	0.343	0.447	0.540	0.617	0.774	0.283	8.976	10.181	7.207	5.379
Bank Zachodni	0.436	24.047	20.463	23.534	28.552	28.872	15.406	7.277	5.853	3.894	33.051	51.073	35.031
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	—	39.978	66.046	63.191	58.165	51.310	49.629	38.985	44.394	22.502	28.619	25.999	14.293
Bank Dyskontowy Warszawski	2.553	2.780	2.739	2.689	2.711	2.704	2.689	3.299	3.289	3.233	0.913	0.698	0.331
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	0.779	0.652	0.692	0.702	0.623	0.671	0.656	0.629	0.671	0.671	0.646	0.559	0.560
Bank Handlowy w Łodzi	8.312	10.235	11.306	14.495	15.149	14.939	15.244	15.003	14.631	44.855	181.307	144.329	135.632
Bank Kredytowy w Warszawie	1.387	0.684	1.341	1.222	1.677	2.360	2.323	2.825	3.584	5.248	5.371	14.146	12.527
Bank Towarzystw Spółdzielczych	3.991	4.563	5.920	8.335	8.510	9.152	17.369	22.823	25.036	31.052	27.623	34.321	34.272
Bank Przemysłowy Warszawski	44.236	39.946	63.909	74.330	68.599	49.843	78.746	116.243	146.160	192.964	152.902	121.277	102.408
Bank Związków Ziemian	14.655	13.771	12.387	12.927	9.441	9.149	10.571	8.967	11.228	11.828	9.690	5.889	5.382
Bank Kupiecki Łódzki	0.014	0.014	0.014	0.014	0.014	0.014	0.014	0.014	0.014	0.014	0.014	0.014	0.014
Bank Ziemiański	0.900	0.569	0.570	1.058	0.800	0.818	0.758	0.896	0.759	0.722	1.134	1.126	1.080
Bank Międzynarodowy w Warszawie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bank Przemysłowców Polskich	4.533	5.580	5.777	7.165	3.894	2.574	2.465	2.244	1.725	1.242	0.808	1.141	0.695
Bank Wschodni w Warszawie	0.430	0.559	0.831	0.776	0.688	0.597	0.892	1.187	1.822	12.921	10.199	4.424	1.942
Polski Bank Komunalny	78.860	81.310	79.940	81.640	81.640	80.740	87.180	112.180	138.985	161.760	183.470	183.097	200.000
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	8.224	7.610	5.961	4.344	13.382	5.712	8.402	5.782	5.518	5.521	21.456	14.593	6.291
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogółem	176.639	232.631	278.632	296.765	294.292	259.995	292.961	339.128	403.957	507.403	667.384	609.893	555.837

RACHUNKI KORESPONDENTÓW „LORO"

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	1.640.921	1.810.777	2.008.825	2.274.966	2.729.133	2.737.694	3.443.112	3.767.837	4.877.451	5.661.403	6.500.297	6.319.139	6.756.010
Bank Zachodni	308.836	393.554	318.273	488.595	348.592	374.907	429.363	566.823	638.975	767.555	919.361	812.116	626.825
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	210.244	211.370	266.311	318.845	448.611	473.506	210.014	538.328	590.210	565.016	770.623	409.937	545.237
Bank Dyskontowy Warszawski	506.726	832.993	681.699	796.823	698.904	919.531	849.880	995.964	1.134.820	1.347.895	1.684.102	1.176.750	1.121.846
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	159.518	37.807	55.536	53.765	63.773	0.496	86.578	77.037	80.423	77.674	84.064	85.259	99.550
Bank Handlowy w Łodzi	80.921	87.442	87.281	154.905	191.431	206.931	190.725	184.024	235.194	496.069	861.898	914.617	749.556
Bank Kredytowy w Warszawie	148.107	181.297	172.606	229.366	244.065	305.949	406.842	358.281	378.493	425.045	435.197	436.646	511.166
Bank Towarzystw Spółdzielczych	61.172	71.460	74.468	77.991	95.477	92.909	141.786	177.305	199.095	214.737	238.373	209.298	167.821
Bank Przemysłowy Warszawski	10.198	5.185	5.925	6.413	5.448	6.322	9.632	27.145	31.194	12.311	24.992	20.376	11.237
Bank Związków Ziemian	56.316	18.660	21.288	20.110	26.049	31.481	29.398	35.420	66.234	90.190	101.296	37.148	30.292
Bank Kupiecki Łódzki	51.818	57.454	125.036	122.086	105.060	104.444	106.966	155.664	156.313	304.127	306.733	297.840	299.708
Bank Ziemiański	5.335	15.843	46.713	1.086	25.170	27.859	36.296	17.456	14.179	18.296	68.312	137.316	101.460
Bank Międzynarodowy w Warszawie	12.767	25.935	15.971	15.056	19.838	50.614	84.444	55.267	76.193	145.072	118.751	113.234	129.852
Bank Przemysłowców Polskich	0.011	0.200	22.998	—	3.940	6.521	4.521	29.800	38.013	36.037	27.305	14.432	70.589
Bank Wschodni w Warszawie	6.631	8.100	5.612	5.055	9.387	9.176	13.547	46.119	51.385	18.120	25.009	15.005	15.006
Polski Bank Komunalny	—	—	—	—	—	6.618	9.155	6.556	0.510	0.556	33.121	20.476	26.797
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	4.053	4.751	7.101	6.656	17.029	13.043	9.876	23.511	24.157	20.272	15.830	2.128	1.305
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	19.461	18.288	16.469	10.847	15.521	15.395	19.013	16.761	28.843	22.504	29.795	26.615	28.027
Ogółem	3.283.035	3.781.116	3.933.112	4.582.565	5.048.428	5.383.396	6.081.148	7.079.298	8.621.682	10.222.879	12.245.059	11.048.332	11.292.284

RACHUNKI KORESPONDENTÓW „LORO"

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	1.640.921	1.810.777	2.008.825	2.274.966	2.729.133	2.737.694	3.443.112	3.767.837	4.877.451	5.661.403	6.500.297	6.319.139	6.756.010
Bank Zachodni	308.836	393.554	318.273	488.595	348.592	374.907	429.363	566.823	638.975	767.555	919.361	812.116	626.825
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	210.244	211.370	266.311	318.845	448.611	473.506	210.014	538.328	590.210	565.016	770.623	400.937	545.237
Bank Dyskontowy Warszawski	506.726	832.993	681.699	796.823	698.904	919.531	849.880	995.964	1.134.820	1.347.895	1.684.102	1.176.750	1.121.846
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	159.518	37.807	55.536	53.765	63.773	0.496	86.578	77.037	80.423	77.674	84.064	85.259	99.550
Bank Handlowy w Łodzi	80.921	87.442	87.281	154.905	191.431	206.931	190.725	184.024	235.194	496.069	861.898	914.617	749.556
Bank Kredytowy w Warszawie	148.107	181.297	172.606	229.366	244.065	305.949	406.842	358.281	378.493	425.045	435.197	436.646	511.166
Bank Towarzystw Spółdzielczych	61.172	71.460	74.468	77.991	95.477	92.909	141.786	177.305	199.095	214.737	238.373	209.298	167.821
Bank Przemysłowy Warszawski	10.198	5.185	5.925	6.413	5.448	6.322	9.632	27.145	31.194	12.311	24.992	20.376	11.237
Bank Związków Ziemian	56.316	18.660	21.288	20.110	26.049	31.481	29.398	35.420	66.234	90.190	101.296	37.148	30.292
Bank Kupiecki Łódzki	51.818	57.454	125.036	122.086	105.060	104.444	106.966	155.664	156.313	304.127	306.733	297.840	299.708
Bank Ziemiański	5.335	15.843	46.713	1.086	25.170	27.859	36.296	17.456	14.179	18.296	68.312	137.316	101.460
Bank Międzynarodowy w Warszawie	12.767	25.935	15.971	15.056	19.838	50.614	84.444	55.267	76.193	145.072	118.751	113.234	129.852
Bank Przemysłowców Polskich	0.011	0.200	22.998	—	3.940	6.521	4.521	29.800	38.013	36.037	27.305	14.432	70.589
Bank Wschodni w Warszawie	6.631	8.100	5.612	5.055	9.387	9.176	13.547	46.119	51.385	18.120	25.009	15.005	15.006
Polski Bank Komunalny	—	—	—	—	—	6.618	9.155	6.556	0.510	0.556	33.121	20.476	26.797
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	4.053	4.751	7.101	6.656	17.029	13.043	9.876	23.511	24.157	20.272	15.830	2.128	1.305
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	19.461	18.288	16.469	10.847	15.521	15.395	19.013	16.761	28.843	22.504	29.795	26.615	28.027
Ogółem	3.283.035	3.781.116	3.933.112	4.582.565	5.048.428	5.383.396	6.081.148	7.079.298	8.621.682	10.222.879	12.245.059	11.048.332	11.292.284

RACHUNKI KORESPONDENTÓW „NOSTRO"

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	1.406.592	563.917	574.510	607.012	596.078	525.125	1.067.809	1.553.099	3.074.608	2.660.586	2.954.840	2.908.707	2.684.391
Bank Zachodni	129.224	73.864	76.876	98.289	120.914	153.252	195.337	272.801	458.103	646.459	517.011	696.485	758.081
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	59.926	126.415	167.581	145.474	91.299	172.864	149.738	87.639	241.711	240.341	335.672	237.103	460.973
Bank Dyskontowy Warszawski	114.411	4.064	20.578	78.997	327.138	204.035	173.964	228.554	241.883	226.459	49.332	167.370	287.082
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	10.029	11.951	17.292	0.051	0.051	29.838	57.058	46.923	184.705	376.511	21.588	66.490	91.735
Bank Handlowy w Łodzi	17.263	26.322	31.723	38.760	46.783	60.194	73.960	76.488	124.038	181.876	135.352	124.822	124.357
Bank Kredytowy w Warszawie	49.417	30.057	37.521	39.984	62.089	33.424	56.363	67.896	69.583	85.976	110.269	93.702	120.374
Bank Towarzystw Spółdzielczych	15.325	19.859	11.858	38.466	54.443	42.372	57.676	41.013	41.104	70.313	51.633	62.576	75.733
Bank Przemysłowy Warszawski	8.997	6.479	25.269	16.087	0.693	15.979	6.016	0.017	8.180	10.878	1.805	0.010	—
Bank Związków Ziemian	2.019	1.334	21.239	20.085	18.825	16.232	18.725	10.711	20.753	23.579	29.534	37.455	35.917
Bank Kupiecki Łódzki	17.862	17.134	42.556	45.569	53.809	71.401	153.966	164.151	97.582	111.945	117.382	137.911	288.040
Bank Ziemiański	45.369	53.678	55.267	66.208	38.184	44.966	35.533	38.960	24.987	26.818	36.353	28.132	52.455
Bank Międzynarodowy w Warszawie	3.762	5.232	5.254	18.463	16.486	15.564	41.095	44.865	27.581	97.270	94.094	83.781	138.399
Bank Przemysłowców Polskich	0.730	4.899	1.852	10.283	1.928	2.723	4.242	10.615	2.240	7.678	12.178	15.760	15.306
Bank Wschodni w Warszawie	5.142	6.490	14.562	12.690	34.475	42.353	22.589	16.634	26.304	70.000	41.832	37.680	45.105
Polski Bank Komunalny	1.049	1.049	28.705	40.667	26.281	23.874	18.781	34.677	46.978	57.291	17.169	5.234	5.521
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	0.818	1.769	3.625	11.141	3.785	4.903	10.922	11.694	9.053	9.608	8.032	5.368	3.901
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	—	3.862	2.370	19.291	7.765	1.350	1.436	7.545	0.752	7.719	11.866	10.729	15.172
Ogółem	1.887.935	958.375	1.118.638	1.307.517	1.501.026	1.460.449	2.145.210	2.714.282	4.710.145	4.911.307	4.555.942	4.719.315	5.202.542

KOSZTY HANDLOWE

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI		31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie		12.911	27.245	63.968	78.143	117.819	162.613	204.949	280.001	340.008	479.156	626.585	827.062
Bank Zachodni		2.551	7.027	12.192	18.119	22.045	29.079	38.822	47.022	62.124	85.119	111.990	139.451
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie		23.283	29.000	39.358	45.001	50.045	47.516	62.035	82.040	108.332	154.289	194.476	246.629
Bank Dyskontowy Warszawski		16.111	19.075	22.266	24.604	13.942	17.224	22.747	28.599	37.502	61.477	77.909	103.079
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich		11.047	14.355	18.920	22.929	22.397	23.919	31.843	38.443	50 758	68.810	88.909	103.852
Bank Handlowy w Łodzi		3.020	3.932	11.912	17.367	21.084	25.283	30.941	46.388	53.183	72.855	88.010	110.619
Bank Kredytowy w Warszawie		1.490	4.819	8.787	13.186	20.431	26.386	32.183	45.056	57.894	78.027	107.854	169.464
Bank Towarzystw Spółdzielczych		1.426	2.891	5.052	7.325	10.022	13.106	18.611	25.252	32.435	45.059	54.517	67.940
Bank Przemysłowy Warszawski		11.919	14.239	18.509	20.347	23.171	22.631	28.595	35.383	44.598	63.302	76.357	104.031
Bank Związków Ziemian		5.233	6.114	7.836	9.066	13.875	16.946	22.326	28.085	35.315	51.330	66.056	84.622
Bank Kupiecki Łódzki		1.087	2.443	5.886	7.728	9.709	11.748	16.666	20.356	25.210	37.328	47.257	62.501
Bank Ziemiański		9.952	11.565	14.061	8.443	10.667	13.043	16.975	20.961	25.526	34.470	41.270	54.419
Bank Międzynarodowy w Warszawie		3.267	1.255	2.189	3.372	4.488	5.794	8.280	10.424	13.849	19.826	24.060	34.215
Bank Przemysłowców Polskich		3.015	3.846	5.136	6.271	7.552	9.019	11.517	13.986	18.929	26.456	31.097	40.796
Bank Wschodni w Warszawie		1.166	3.207	5.689	8.109	10.757	14.685	18.825	23.323	29.758	45.006	60.157	83 754
Polski Bank Komunalny		0.625	1.111	2.160	2.753	3.387	4.219	5.637	6.775	8.049	10.898	13.443	16.628
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie		0.564	1.222	1.931	2.522	3.319	4.027	5.005	5.894	7.426	9.699	11.361	14.299
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa		0.357	0.996	1.806	2.691	3.216	3.808	4.691	5.597	6.451	8.675	10.788	14.227
Ogółem		109.024	154.342	247.658	297.976	367.926	451.046	580.648	763.585	957.347	1.351.782	1.732.106	2.277.588

KAPITAŁ ZAKŁADOWY

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	108.000	108.000	108.000	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000
Bank Zachodni	48.600	48.600	48.600	97.200	97.200	97.200	97.200	97.200	97.200	97.200	97.200	97.200	97.200
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	86.400	86.400	86.400	86.400	86.400	86.400	86.400	86.400	86.400	86.400	86.400	86.400	86.400
Bank Dyskontowy Warszawski	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	157.405	160.000	160.000	160.000	160.000	160.000	160.000
Bank Handlowy w Łodzi	21.600	21.600	21.600	21.600	21.600	21.600	21.600	21.600	21.600	21.600	64.800	64.800	64.800
Bank Kredytowy w Warszawie	30.000	75.000	75.000	75.000	75.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
Bank Towarzystw Spółdzielczych	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.781	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Bank Przemysłowy Warszawski	32.400	32.400	32.400	32.400	32.400	32.400	32.400	32.400	32.400	32.400	32.400	32.400	32.400
Bank Związków Ziemian	15.000	15.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	100.000	100.000	100.000
Bank Kupiecki Łódzki	27.000	27.000	54.000	54.000	54.000	54.000	54.000	54.000	54.000	54.000	54.000	108.000	108.000
Bank Ziemiański	6.480	6.480	6.480	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Bank Międzynarodowy w Warszawie	50.000	41.558	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Bank Przemysłowców Polskich	7.185	7.312	7.312	30.000	30.000	30.000	30.000	95.211	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Bank Wschodni w Warszawie	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000
Polski Bank Komunalny	3.174	3.267	3.732	4.232	5.000	5.000	5.000	5.000	13.877	14.882	15.702	16.812	17.432
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Ogółem	717.839	754.617	825.524	969.832	970.600	1.046.381	1.122.705	1.190.811	1.216.477	1.217.482	1.311.502	1.366.612	1.367.232

KAPITAŁY ZAPASOWE

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	90.703	90.703	90.703	142.703	142.703	142.703	142.703	142.703	142.703	142.703	142.703	142.703	142.703
Bank Zachodni	18.789	18.440	18.440	48.440	48.440	48.440	48.440	48.789	49.192	49.192	49.192	49.192	49.192
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	20.220	20.439	20.438	20.438	20.438	20.438	22.148	22.148	24.880	25.098	25.536	25.536	25.536
Bank Dyskontowy Warszawski	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	154.000	154.000	154.000	154.000	154.000	154.000	154.000
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	6.101	6.101	6.101	6.101	6.101	6.101	6.101	10.500
Bank Handlowy w Łodzi	12.015	12.015	12.015	12.015	12.015	12.015	12.015	12.015	12.015	12.015	33.615	33.615	33.615
Bank Kredytowy w Warszawie	8.857	31.357	31.357	31.357	32.354	77.354	77.354	77.354	77.354	77.354	77.354	77.354	78.094
Bank Towarzystw Spółdzielczych	6.325	6.325	6.325	6.325	7.000	7.273	16.600	16.600	16.600	16.600	16.600	16.600	16.600
Bank Przemysłowy Warszawski	4.975	1.235	1.235	1.235	1.235	1.235	4.975	4.975	4.975	5.073	5.082	5.082	5.082
Bank Związków Ziemian	—	—	—	—	—	5.833	5.833	5.833	5.833	5.833	20.510	20.510	20.510
Bank Kupiecki Łódzki	3.396	3.396	7.646	7.646	7.646	7.646	7.646	8.328	8.328	8.328	8.328	17.028	17.028
Bank Ziemiański	0.378	0.378	0.378	0.378	0.378	0.378	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216
Bank Międzynarodowy w Warszawie	18.000	14.623	18.000	18.000	18.234	18.234	18.234	18.234	18.234	18.234	18.234	18.234	18.234
Bank Przemysłowców Polskich	1.396	1.396	1.396	—	—	—	—	12.200	12.200	13.500	13.500	13.500	13.500
Bank Wschodni w Warszawie	6.920	6.920	6.920	6.920	7.572	7.572	7.572	7.572	12.826	12.825	12.825	12.838	12.838
Polski Bank Komunalny	—	—	—	—	0.036	0.036	0.036	0.036	0.036	0.036	0.036	0.036	0.036
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	—	—	—	0.312	0.312	0.312	0.312	0.312	0.312	0.312	0.312	0.312	0.312
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	—	—	—	0.169	0.169	0.169	0.169	0.169	0.169	0.169	0.169	0.169	0.169
Ogółem	346.974	362.227	369.853	450.938	450.532	505.739	525.354	538.585	546.974	548.589	585.313	594.026	599.165

WKŁADY TERMINOWE

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	127.558	133.716	152.977	173.241	183.914	206.998	232.754	251.411	268.242	290.527	354.773	414.625	465.317
Bank Zachodni	5.596	5.328	24.946	28.697	31.176	32.147	32.545	38.084	29.130	87.673	167.024	246.546	256.777
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	125.622	162.753	128.273	130.228	137.090	136.592	132.369	109.267	116.430	150.023	129.859	153.250	153.958
Bank Dyskontowy Warszawski	4.839	1.724	3.923	5.381	6.078	5.611	3.682	7.500	8.340	11.521	9.906	9.850	9.862
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	41.047	41.046	41.670	41.749	44.795	43.851	43.354	43.379	43.433	22.372	47.500	152.831	148.941
Bank Handlowy w Łodzi	3.728	2.988	3.354	4.602	4.595	5.393	5.558	5.747	8.388	5.661	6.561	7.260	7.643
Bank Kredytowy w Warszawie	14.908	3.176	4.713	4.096	36.563	61.822	114.274	114.040	94.058	114.385	119.729	123.801	147.337
Bank Towarzystw Spółdzielczych	18.132	18.487	18.296	20.729	25.461	24.741	27.179	26.335	29.230	24.940	28.793	27.198	41.980
Bank Przemysłowy Warszawski	7.889	7.899	52.992	50.155	45.161	35.468	28.754	49.386	38.513	83.482	83.415	78.440	78.437
Bank Związków Ziemian	5.560	5.097	5.602	43.584	47.156	48.310	36.517	36.767	44.460	25.749	27.867	49.354	196.784
Bank Kupiecki Łódzki	0.969	0.957	25.930	25.930	25.838	25.873	50.873	50.838	50.838	50.838	50.838	44.838	43.338
Bank Ziemiański	22.320	26.216	20.323	16.680	28.406	23.728	24.609	27.956	18.028	18.186	15.243	16.780	27.031
Bank Międzynarodowy w Warszawie	5.004	5.004	5.004	5.005	5.005	5.005	5.292	5.442	5.442	8.502	4.502	6.302	6.502
Bank Przemysłowców Polskich	16.912	8.169	8.046	8.625	10.084	12.194	14.049	14.853	16.353	16.529	16.721	23.223	27.140
Bank Wschodni w Warszawie	0.208	0.667	1.917	0.636	0.158	0.461	1.661	1.661	4.943	4.845	4.845	5.035	5.038
Polski Bank Komunalny	91.000	122.360	122.360	122.360	122.360	122.360	123.560	127.560	162.560	159.560	198.060	212.860	244.500
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	15.000	15.008	15.018	25.028	25.050	25.050	25.074	25.107	25.107	25.097	25.167	25.231	25.347
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogółem	506.292	560.595	635.344	706.726	778.890	815.604	902.104	935.333	963.495	1.099.890	1.290.803	1.597.424	1.885.932

RACHUNKI CZEKOWE

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	643.788	685.818	893.353	1.147.219	1.406.157	1.753.565	1.922.543	1.995.262	2.230.344	2.141.072	2.350.946	2.672.227	3.148.696
Bank Zachodni	134.126	198.671	242.075	357.740	402.736	498.403	544.451	552.604	592.999	602.680	591.950	704.672	883.241
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	271.566	220.565	310.835	486.937	582.177	590.022	694.286	814.175	996.754	925.387	1.159.941	1.180.261	1.458.702
Bank Dyskontowy Warszawski	73.902	101.483	116.704	133.863	164.150	192.569	125.761	186.168	202.246	179.667	197.574	338.139	403.428
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	246.585	297.274	428.028	469.308	419.748	473.476	632.037	579.922	683.845	1.005.952	1.108.217	1.249.284	1.396.145
Bank Handlowy w Łodzi	69.572	90.681	98.979	110.879	141.393	176.609	191.689	234.424	288.501	270.720	259.144	363.491	497.384
Bank Kredytowy w Warszawie	207.945	227.859	359.146	392.630	416.827	376.090	390.345	409.783	435.338	521.731	567.207	716.581	881.074
Bank Towarzystw Spółdzielczych	139.812	196.171	227.552	331.046	362.557	414.933	526.271	563.848	663.248	683.772	694.201	836.398	1.012.691
Bank Przemysłowy Warszawski	173.800	226.995	315.568	293.133	260.093	366.220	444.134	459.038	491.031	479.944	560.039	591.674	584.682
Bank Związków Ziemian	127.422	130.105	180.722	197.984	234.695	235.167	297.661	369.353	492.579	445.732	513.485	732.042	696.620
Bank Kupiecki Łódzki	53.776	36.528	163.435	156.799	126.846	86.950	189.682	139.958	127.511	80.281	43.548	105.795	138.384
Bank Ziemiański	93.974	137.620	179.295	190.515	189.976	192.388	238.844	304.710	294.964	336.684	426.661	465.966	486.547
Bank Międzynarodowy w Warszawie	21.965	21.832	16.637	33.980	29.978	34.632	51.182	39.080	49.106	27.725	17.220	38.422	33.589
Bank Przemysłowców Polskich	17.022	41.423	53.915	74.256	91.048	116.765	150.365	164.730	201.232	255.756	254.861	289.640	338.532
Bank Wschodni w Warszawie	88.314	111.151	147.575	188.642	160.539	156.917	171.433	196.163	243.208	256.833	233.067	216.918	243.078
Polski Bank Komunalny	8.547	7.815	9.813	11.278	11.530	8.746	8.563	8.848	16.236	16.109	18.142	35.984	47.880
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	16.500	19.412	41.732	21.408	31.809	24.274	17.617	24.900	36.952	29.269	26.752	34.576	42.911
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	17.106	11.142	9.077	20.892	30.455	32.741	25.041	28.800	32.720	32.217	25.003	17.905	33.069
Ogółem	2.405.722	2.762.545	3.794.441	4.618.509	5.062.714	5.730.467	6.621.905	7.071.766	8.078.814	8.291.531	9.047.958	10.589.975	12.326.653

RACHUNKI KORESPONDENTÓW „LORO“

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	2.453.440	2.723.602	3.304.323	3.485.260	3.481.893	3.982.645	4.581.720	5.327.916	6.610.541	7.784.462	8.449.460	8.964.155	9.407.501
Bank Zachodni	451.438	546.036	515.283	857.716	1.037.421	1.192.967	1.262.772	1.516.126	1.436.775	1.537.420	1.454.729	1.573.828	2.017.254
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	123.580	141.101	135.771	196.158	265.541	332.759	172.007	373.064	153.322	322.651	247.710	371.091	256.703
Bank Dyskontowy Warszawski	748.789	1.105.740	1.134.973	1.313.120	1.515.915	1.746.022	1.912.938	2.424.124	2.646.809	2.585.391	1.924.493	1.542.614	1.680.765
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	47.124	53.781	40.801	72.113	75.688	89.522	116.573	138.491	377.498	452.924	168.173	155.853	250.979
Bank Handlowy w Łodzi	95.944	127.531	142.756	209.363	246.171	303.588	299.162	308.744	325.471	757.915	1.158.098	1.163.438	894.750
Bank Kredytowy w Warszawie	53.857	56.604	88.673	89.785	106.394	87.888	166.315	112.413	71.451	132.957	147.482	179.160	229.417
Bank Towarzystw Spółdzielczych	19.352	21.720	26.539	44.980	61.109	55.985	45.011	67.293	72.394	85.056	108.166	246.051	270.261
Bank Przemysłowy Warszawski	27.145	33.985	29.180	56.715	63.109	62.235	130.070	95.588	174.644	351.885	319.264	212.275	278.676
Bank Związków Ziemian	14.751	8.955	33.039	32.235	36.250	61.181	37.084	54.056	83.532	95.128	84.178	72.605	35.094
Bank Kupiecki Łódzki	44.138	33.630	56.613	40.221	46.101	61.464	55.118	78.328	144.962	94.467	151.441	178.663	106.876
Bank Ziemiański	79.911	81.111	77.325	105.635	126.794	100.877	122.341	198.800	132.755	139.713	139.108	125.713	162.534
Bank Międzynarodowy w Warszawie	9.548	16.500	15.490	41.140	42.498	102.235	139.036	128.273	121.334	143.925	162.217	165.295	254.314
Bank Przemysłowców Polskich	4.180	64.502	65.209	6.740	7.624	7.554	8.307	7.796	13.339	9.193	9.604	9.556	69.648
Bank Wschodni w Warszawie	0.971	3.494	13.317	8.880	6.100	10.102	18.006	20.879	31.050	54.343	39.353	22.322	28.772
Polski Bank Komunalny	—	—	17.424	24.088	9.633	14.186	12.718	23.306	31.377	42.318	54.271	11.110	7.213
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	36.272	30.081	30.201	46.509	68.612	39.231	53.879	43.298	32.315	24.536	47.948	63.264	83.226
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	2.860	2.919	1.199	14.304	16.134	19.657	4.720	4.757	5.267	14.341	17.183	27.990	28.084
Ogółem	4.213.300	5.051.292	5.728.116	6.644.962	7.212.987	8.270.098	9.137.777	10.923.252	12.464.836	14.628.625	14.682.878	15.084.983	16.062.067

WKŁADY WSZELKICH TYPÓW

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	3.224.786	3.543.136	4.350.653	4.805.720	5.071.964	5.943.208	6.737.017	7.574.589	9.109.127	10.216.061	11.155.179	12.051.007	13.021.514
Bank Zachodni	591.160	750.035	782.304	1.244.153	1.471.333	1.723.517	1.839.768	2.106.814	2.058.904	2.227.773	2.213.703	2.525.046	3.157.272
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie . .	520.768	524.419	574.879	813.323	984.808	1.059.373	998.662	1.296.506	1.266.506	1.398.061	1.537.510	1.704.602	1.869.363
Bank Dyskontowy Warszawski	827.530	1.208.947	1.255.600	1.452.364	1.686.143	1.944.202	2.042.381	2.617.792	2.857.395	2.776.579	2.131.973	1.890.603	2.094.055
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	334.756	392.101	510.499	583.170	540.231	606.849	791.964	761.792	1.104.776	1.481.248	1.323.890	1.557.968	1.796.065
Bank Handlowy w Łodzi	169.244	221.200	245.089	324.844	392.159	485.590	496.409	548.915	622.360	1.034.296	1.423.803	1.534.189	1.399.777
Bank Kredytowy w Warszawie	276.710	287.639	452.532	486.511	559.784	525.800	670.934	636.236	600.847	769.073	834.418	1.019.542	1.257.828
Bank Towarzystw Spółdzielczych	177.296	236.378	272.387	396.755	449.127	495.659	598.461	657.476	764.872	793.768	831.160	1.109.647	1.324.932
Bank Przemysłowy Warszawski	208.834	268.879	397.740	400.003	368.363	463.923	602.958	604.012	704.188	915.311	962.718	882.389	941.795
Bank Związków Ziemian	147.733	144.157	219.363	273.803	318.101	344.658	371.262	460.176	620.571	566.609	625.530	854.001	928.498
Bank Kupiecki Łódzki	98.883	71.115	245.978	222.950	198.785	174.287	295.673	269.124	323.311	225.586	245.827	329.296	288 598
Bank Ziemiański	196.205	244.947	276.943	312.830	345.176	316.993	385.794	531.466	445.747	494.583	581.012	608.459	676.112
Bank Międzynarodowy w Warszawie	36.517	43.336	37.131	80.125	77.481	141.872	195.510	172.795	175.882	180.152	183.939	210.019	294.405
Bank Przemysłowców Polskich	38.114	114.094	127.170	89.621	108.756	136.513	172.721	187.379	230.924	281.478	281.186	322.419	435.320
Bank Wschodni w Warszawie	89.493	115.312	162.809	198.158	166.797	167.480	191.100	218.703	279.201	316.021	277.265	244.275	276.888
Polski Bank Komunalny	99.547	130.175	149.597	157.726	143.523	145.292	144.841	159.714	210.173	217.987	270.473	259.954	299.593
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie . . .	67.772	64.501	86.951	92.945	125.471	88.555	96.570	93.305	94.374	78.902	99.867	123.071	151.484
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa .	19.966	14.061	10.276	35.196	46.589	52.398	29.761	33.557	37.987	46.558	42.186	45.895	61.153
Ogółem	7.125.314	8.374.432	10.157.901	11.970.197	13.054.591	14.816.169	16.661.786	18.930.351	21.507.145	24.020.046	25.021.639	27.272.382	30.274.652

RACHUNKI KORESPONDENTÓW „NOSTRO"

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie	1.115.799	426.360	422.328	442.817	451.202	487.273	1.138.810	1.346.189	2.258.073	2.116.558	2.189.590	2.148.698	1.981.441
Bank Zachodni	62.335	81.597	107.927	115.335	123.125	91.615	95.437	129.291	288.826	254.697	90.454	91.738	158.030
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	42.232	181.913	256.326	229.363	187.837	187.742	139.079	250.711	587.572	587.702	622.768	283.039	435.821
Bank Dyskontowy Warszawski	5.968	0.258	0.187	0.438	0.533	0.578	0.325	0.883	1.225	1.946	1.031	1.073	1.108
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	23.571	21.067	22.561	18.244	54.520	35.895	32.865	30.265	30.886	28.906	120.562	78.991	23.038
Bank Handlowy w Łodzi	52.230	53.914	53.714	76.268	65.001	61.541	68.680	75.864	114.586	129.262	86.549	102.028	87.361
Bank Kredytowy w Warszawie	1.774	1.201	1.025	4.056	10.464	7.720	2.020	6.570	30.416	24.460	20.962	30.600	45.886
Bank Towarzystw Spółdzielczych	2.271	0.445	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bank Przemysłowy Warszawski	46.201	26.608	13.634	34.586	44.170	34.866	36.922	80.554	90.832	108.236	93.486	58.597	68.192
Bank Związków Ziemian	5.818	8.090	6.155	7.563	9.953	19.909	33.524	38.767	42.482	73.970	56.309	25.113	19.034
Bank Kupiecki Łódzki	29.257	41.781	43.904	54.307	120.073	134.352	165.124	281.255	202.199	418.388	362.121	332.676	432.580
Bank Ziemiański	16.881	17.435	29.332	27.010	39.663	40.440	32.116	27.562	44.088	49.798	48.237	148.250	145.562
Bank Międzynarodowy w Warszawie	0.768	0.869	2.357	1.029	0.818	1.202	3.071	1.130	10.072	47.223	102.213	112.503	79.189
Bank Przemysłowców Polskich	0.114	0.328	0.280	0.001	3.018	7.460	0.601	20.443	24.908	23.397	16.243	31.846	43.545
Bank Wschodni w Warszawie	21.952	12.719	10.949	7.316	12.685	11.985	24.499	59.295	98.593	36.689	74.313	24.741	35.830
Polski Bank Komunalny	—	—	—	—	0.023	0.018	6.185	—	0.766	0.004	5.290	11.803	—
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	6.500	6.708	1.108	1.108	1.151	1.171	4.308	11.228	11.238	11.238	14.878	14.878	4.610
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	12.807	11.331	12.330	12.330	18.519	18.986	22.556	20.041	25.987	25.650	30.409	39.888	41.542
Ogółem	1.446.478	892.624	984.117	1.031.771	1.142.755	1.142.753	1.806.122	2.380.048	3.862.749	3.938.124	3.935.415	3.536.462	3.602.769

REDYSKONTO

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31/XII 1920 r.	31/I 1921 r.	28/II 1921 r.	31/III 1921 r.	30/IV 1921 r.	31/V 1921 r.	30/VI 1921 r.	31/VII 1921 r.	31/VIII 1921 r.	30/IX 1921 r.	31/X 1921 r.	30/XI 1921 r.	31/XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie.	163.720	343.487	257.214	94.596	15.883	18.270	16.019	22.634	277.976	913.133	870.350	1.798.016	1.198.260
Bank Zachodni	27.820	12.540	19.283	19.283	18.301	15.874	13.041	17.138	42.304	98.472	109.660	131.271	132.312
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie . .	62.501	50.969	81.223	63.857	87.979	80.086	59.022	95.931	131.483	130.770	71.575	134.671	74.097
Bank Dyskontowy Warszawski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	37.222	63.822	37.872	75.942	94.357	69.872	20.222	59.272	32.872	36.697	53.148	30.273	75.072
Bank Handlowy w Łodzi	14.479	14.929	11.434	71.832	14.289	14.159	14.159	72.332	72.048	68.819	69.909	28.420	23.713
Bank Kredytowy w Warszawie	1.000	20.550	17.750	1.250	21.900	41.300	31.440	35.512	74.799	85.250	143.580	140.970	104.000
Bank Towarzystw Spółdzielczych	7.966	7.330	1.380	—	—	—	—	19.506	17.684	18.197	0.200	8.052	—
Bank Przemysłowy Warszawski	9.480	11.780	6.780	8.335	6.668	13.530	7.110	7.875	19.405	10.955	6.680	6.230	9.380
Bank Związków Ziemian	9.965	17.764	10.687	4.465	0.973	21.343	35.968	41.151	49.834	50.282	46.735	67.337	59.051
Bank Kupiecki Łódzki	0.196	5.132	1.196	0.196	5.180	4.546	4.546	5.196	5.196	5.196	7.961	19.125	23.417
Bank Ziemiański.	13.732	13.196	16.001	13.871	12.368	40.310	49.840	27.809	23.186	73.526	88.489	7.853	4.000
Bank Międzynarodowy w Warszawie	4.000	4.000	—	3.500	3.500	—	—	—	—	—	—	—	—
Bank Przemysłowców Polskich	3.901	5.243	1.164	7.044	4.019	19.462	23.180	29.993	35.093	47.307	43.223	38.114	14.709
Bank Wschodni w Warszawie.	3.895	2.310	0.610	2.000	16.225	3.890	9.609	22.943	18.320	22.665	27.616	31.743	22.325
Polski Bank Komunalny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.000	13.000	28.500	34.000
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie . . .	5.129	14.828	11.194	11.914	16.998	21.239	13.499	28.040	20.636	13.181	6.600	15.750	10.200
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa.	2.796	2.796	12.796	2.796	1.000	1.000	2.000	5.500	4.500	4.000	6.225	13.870	14.940
Ogółem	367.802	590.676	486.584	380.881	319.640	364.881	299.655	490.832	825.336	1.581.450	1.564.951	2.500.195	1.799.476

PROCENTY I PROWIZJE

w tysiącach mk. pol.

NAZWA INSTYTUCJI	31|I 1921 r.	28|II 1921 r.	31|III 1921 r.	30|IV 1921 r.	31|V 1921 r.	30|VI 1921 r.	31|VII 1921 r.	31|VIII 1921 r.	30|IX 1921 r.	31|X 1921 r.	30|XI 1921 r.	31|XII 1921 r.
Bank Handlowy w Warszawie.	18.323	34.060	71.321	102.050	143.586	223.493	322.616	401.427	522.952	611.484	796.779	953.963
Bank Zachodni	31.506	34.742	39.942	46.194	53.477	62.681	44.783	57.444	74.603	110.266	150.865	201.352
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	32.295	41.647	52.316	60.097	60.464	59.473	100.706	131.132	163.290	212.116	241.744	290.697
Bank Dyskontowy Warszawski	30.351	32.703	36.126	41.402	24.302	32.071	41.091	50.152	61.727	83.110	104.390	137.562
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	11.141	15.437	14.712	16.544	14.971	25.325	39.697	47.448	77.816	105.556	119.584	129.506
Bank Handlowy w Łodzi	3.327	4.282	19.748	27.371	28.848	41.814	59.156	94.794	113.690	136.961	157.241	201.976
Bank Kredytowy w Warszawie	2.733	6.755	14.931	17.553	20.650	33.748	37.443	47.751	61.384	80.020	108.478	177.738
Bank Towarzystw Spółdzielczych	1.322	2.287	4.440	7.093	10.856	14.711	17.530	24.943	31.061	43.690	50.633	64.188
Bank Przemysłowy Warszawski	26.701	29.507	37.641	46.237	51.554	43.166	60.540	73.547	101.790	145.009	188.621	199.581
Bank Związków Ziemian	6.068	6.757	6.905	11.585	14.934	24.421	31.697	38.090	54.882	68.534	88.843	101.823
Bank Kupiecki Łódzki	2.098	4.421	9.559	12.483	15.610	19.614	24.556	27.677	41.232	42.232	45.012	76.696
Bank Ziemiański	7.864	7.813	10.405	12.529	15.695	18.561	22.833	29.399	33.032	38.480	47.280	55.412
Bank Międzynarodowy w Warszawie	6.168	0.857	4.510	6.528	7.913	11.248	16.431	22.368	30.758	39.375	47.998	60.191
Bank Przemysłowców Polskich	3.109	4.078	4.529	7.661	10.193	12.953	16.322	25.727	28.063	43.628	52.212	62.449
Bank Wschodni w Warszawie	1.116	3.370	5.317	8.452	14.848	23.341	31.543	40.821	53.426	86.553	110.481	119.238
Polski Bank Komunalny	2.084	3.001	2.936	2.905	4.698	6.185	8.961	12.340	12.799	15.480	19.319	20.067
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	0.821	1.459	2.725	3.634	5.065	5.758	6.476	7.147	10.429	12.172	15.648	21.064
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	0.692	1.482	1.625	2.435	2.849	3.704	4.185	4.657	4.726	6.428	6.986	7.089
Ogółem	187.719	234.658	339.688	432.753	500.513	662.267	886.566	1.136.864	1.477.660	1.881.094	2.352.114	2.880.592

BANKI W BYŁYM ZABORZE ROSYJSKIM

według stanu w dniu 1 stycznia 1922 r.

NAZWA INSTYTUCJI		Rok założenia	Siedziba Zarządu	Oddziały zamiejscowe, względnie agentury	Kapitał zakładowy Marek pol.	Kapitały zapasowe (ogół.) Mk. pol.	Zamierzone względnie zapoczątkowane podwyższenie kapitału zakładowego do wysok. Mk. pol.
Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa		1917	Warszawa	Białystok, Bielsko, Brześć-Litewski, Bydgoszcz, Częstochowa, Drohobycz, Gniezno, Grodno, Grudziądz, Inowrocław, Jarosław, Jasło, Kalisz, Kielce, Kołomyja, Kraków, Leszno, Lublin, Lwów, Łomża, Łódź, Nowy Sącz, Ostrów, Piotrków, Płock, Poznań, Przemyśl, Radom, Rzeszów, Siedlce, Sosnowiec, Stanisławów, Starogard, Suwałki, Tarnopol, Tarnów, Tczew, Toruń, Wilno, Włocławek			
Bank Angielsko-Polski	1	1920	Warszawa		50.000.000	2.607.188	
Bank Budowlany	2	1920	Warszawa	Kraków	60.000.000	6.000.000	
Bank Centralny dla Handlu, Przem. i Rolnictwa	3	1920	Warszawa		10.000.000	169.825	250.000.000
Bank Dyskontowy Warszawski	4	1871	Warszawa	Drohobycz, Lwów	108.000.000	154.000.000	
Bank dla Elektryfikacji Polski	5	1921	Warszawa		150.000.000		
Bank Handlowy w Łodzi	6	1872	Łódź	Chełm, Kielce, Lublin, Ostrowiec, Radom, Warszawa, Zamość	64.800.000	33.500.000	
Bank Handlowy w Warszawie	7	1870	Warszawa	Będzin, Ciechocinek (agentura sezon.), Częstochowa, Gdańsk, Hrubieszów, Jędrzejów, Kalisz, Kielce, Kraków, Kutno, Lublin, Łódź, Miechów, Mława, Ostrowiec, Pabjanice, Piotrków, Płock, Poznań, Radom, Radomsk, Sandomierz, Sosnowiec, Tomaszów-Maz. Toruń, Włocławek, Zawiercie	162.000.000	142.703.831	486.000.000
Bank Handlowo-Przemysłowy w Łodzi	8	1920	Łódź	Warszawa	100.000.000	3.426.025	200.000.000
Bank Handlowy Wilhelm Landau	9	1914	Warszawa	Łódź, Sosnowiec	10.800.000		
Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie	10	1910	Warszawa	Antwerpja, Biała-Podlaska, Białystok, Brześć-Lit., Drohobycz, Garwolin, Grajewo, Grodno, Korzec, Kowel, Krzemieniec, Lwów, Łomża, Łuck, Łuków, Łuniniec, Międzyrzec, Paryż, Pińsk, Radzyń, Rotterdam, Równe, Sarny, Siedlce, Sokołów, Stanisławów, Wilno, Włodzimierz-Wołyński	86.400.000	20.220.136	172.800.000
Bank dla Handlu Zagranicznego w Warszawie	11	1920	Warszawa		50.000.000	2.066.530	
Bank Kredytowy w Warszawie	12	1916	Warszawa	Białystok, Brodnica, Bydgoszcz, Chełmno, Chełmża, Chojnice, Drohobycz, Dubno, Działdowo, Fordon, Gniezno, Gostynin, Grudziądz, Kartuzy, Katowice, Lidzbark, Lipno, Lwów, Łódź, Łuck, Mińsk-Maz., Nakło, Nowe-Miasto nad Pilicą, Pińsk, Podwołoczyska, Poznań, Przemyśl, Radom, Rawa-Maz., Rawicz, Równe, Rypin, Sarny, Siedlce, Stołbce, Szubin, Toruń, Tuchola, Wąbrzeźno, Włocławek, Zakopane, Zbąszyń	150.000.000	77.000.000	200.000.000
Bank Kredytu Hipotecznego w Warszawie	13	1919	Warszawa		20.000.000	312.700	
Bank Kujawski w Włocławku	14	1921	Włocławek	Radziejów	50.000.000		100.000.000
Bank Kupiecki Łódzki	15	1897	Warszawa	Łódź	108.000.000	17.028.596	
Bank Ludowy w Warszawie	16	1921	Warszawa		30.000.000	1.000.000	50.000.000
Bank Mazowiecki w Warszawie	17	1921	Warszawa	Baranowicze, Gąbin	25.000.000		50.000.000
Bank Międzynarodowy w Warszawie	18	1919	Warszawa		50.000.000	18.234.790	100.000.000
Bank Narodowy dla Rozwoju Polskiego Przemysłu, Rzemiosł i Handlu	19	1921	Warszawa		50.000.000		200.000.000
Bank Polskich Kupców i Przemysł. Chrześcijan w Łodzi	20	1920	Łódź	Kalisz, Łęczyca	25.000.000	23.000.000	30.000.000
Bank Powszechny w Piotrkowie	21	1920	Piotrków		5.000.000		10.000.000
Bank Przemysłowców Polskich	22	1920	Warszawa		100.000.000	13.500.000	
Bank Przemysłowy Warszawski	23	1910	Warszawa	Baranowicze, Białystok, Grodno, Płock, Równe, Słonim, Wilno, Wołkowysk	32.400.000	4.975.201	64.800.000

Bank Kupiecki Łódzki	1897	Warszawa	Łódź	108.000.000	17.028.596	
Bank Ludowy w Warszawie	1921	Warszawa		30.000.000	1.000.000	50.000.000
Bank Mazowiecki w Warszawie	1921	Warszawa	Baranowicze, Gąbin	25.000.000		50.000.000
Bank Międzynarodowy w Warszawie	1919	Warszawa		50.000.000	18.234.790	100.000.000
Bank Narodowy dla Rozwoju Polskiego Przemysłu, Rzemiosł i Handlu	1921	Warszawa		50.000.000		200.000.000
Bank Polskich Kupców i Przemysł. Chrześcijan w Łodzi	1920	Łódź	Kalisz, Łęczyca	25.000.000	23.000.000	30.000.000
Bank Powszechny w Piotrkowie	1920	Piotrków		5.000.000		10.000.000
Bank Przemysłowców Polskich	1920	Warszawa		100.000.000	13.500.000	
Bank Przemysłowy Warszawski	1910	Warszawa	Baranowicze, Białystok, Grodno, Płock, Równe, Słonim, Wilno, Wołkowysk	32.400.000	4.975.201	64.800.000
Bank Rosyjsko-Polski	1921	Warszawa		50.000.000		
Bank Spółek Niemieckich w Polsce	1918	Łódź		5.000.000	102.304	
Bank Stowarzyszenia Mechaników	1920	Warszawa	Gdańsk	30.000.000		200.000.000
Bank Towarowy	1921	Warszawa	Kraków, Kołomyja, Lwów	50.000.000		100.000.000
Bank Towarzystw Spółdzielczych	1910	Warszawa	Wilno	40.000.000	16.600.000	100.000.000
Bank Wschodni w Warszawie	1919	Warszawa	Ciechocinek (agen. sez.), Dubno, Kraków, Krynica (agen. sez.), Krzemieniec, Ostróg, Równe, Wilno	36.000.000	12.838.954	108.000.000
Bank Zachodni	1913	Warszawa	Łódź, Radom	97.200.000	52.432.510	
Bank Ziemiański	1916	Warszawa	Kalisz, Kielce, Lublin, Łomża, Piotrków, Płock, Radom, Siedlce	25.000.000	1.216.181	
Bank Ziemi Kaliskiej	1921	Kalisz		25.000.000	310.000	50.000.000
Bank Ziemi Polskiej w Lublinie	1918	Lublin	Busk, Chełm, Dubno, Działdowo, Działoszyce, Kazimierza-Wielka, Końskie, Korzec, Kowel, Krasnystaw, Krzemieniec, Łódź, Łuck, Opoczno, Pińczów, Puławy, Radom, Równe, Sandomierz, Szydłowiec, Tomaszów-Lub., Warszawa, Wilno, Włodzimierz-Wołyński, Zamość	37.800.000	12.921.213	105.000.000
Bank Ziem Kresowych	1921	Równe	Łódź	50.000.000		100.000.000
Bank Zjednoczonych Przemysłowców	1921	Tomaszów Mazow.		20.000.000		50.000.000
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	1920	Warszawa	Baranowicze, Bydgoszcz, Koło	160.000.000	6.101.712	
Bank Związków Ziemian	1920	Warszawa	Białystok, Bielsk-Podl., Częstochowa, Jędrzejów, Konin, Lublin, Radomsk, Opatów, Płock, Radom, Równe, Sierpc, Włoszczowa, Wysokie-Mazowieckie, Zamość	100.000.000	20.510.257	300.000.000
Łódzki Bank Depozytowy	1921	Łódź		50.000.000		300.000.000
Polsko-Amerykański Union Liberty Bank	1921	Warszawa	Gdańsk	50.000.000		200.000.000
Polski Bank Komunalny	1919	Warszawa		17.432.000	36.820	50.000.000
Polski Bank Kresowy	1921	Warszawa	Brześć-Litewski, Grodno, Pińsk, Równe	50.000.000		
Syndykat Przekazowy Banków Polskich	1921	Warszawa		100.000.000		
Warszawski Bank Stołeczny	1920	Warszawa	Gdańsk, Łowicz, Wejherowo	50.000.000	5.650.000	100.000.000
Warszawski Bank Zjednoczony	1921	Warszawa	Łódź	100.000.000	2.500.000	200.000.000
Wileński Bank Rolniczo-Przemysłowy	1921	Wilno	Głębokie, Święciany	50.000.000	7.000.000	100.000.000
Wileński Prywatny Bank Handlowy	1873	Wilno		40.500.000	11.815.154	

BANKI W BYŁYM ZABORZE PRUSKIM

według stanu w dniu 1 stycznia 1922 r.

NAZWA INSTYTUCJI	Rok założenia	Siedziba Zarządu	Oddziały zamiejscowe, względnie agentury	Kapitał zakładowy Marek pol.	Kapitały zapasowe (ogół.) Mk. pol.	Zamierzone względnie zapoczątkowane podwyższenie kapitału zakładowego do wysokości Mk.
America Europe Exchange Bank	1919	Poznań	Chicago, Gdańsk, Kraków, Lwów, Łódź, Milwaukee, New-York, Warszawa	100.000.000		
Bank Bydgoski	1921	Bydgoszcz	Chełmno, Nakło	30.000.000	6.000.000	
Bank Centralny	1919	Poznań		5.000.000	1.000.000	10.000.000
Bank Cukrownictwa (dawn. B. Ziemski)	1921	Poznań		300.000.000	100.000.000	
Bank Dyskontowy	1914	Bydgoszcz	Brodnica, Gdańsk, Gdynia, Grudziądz, Jabłonowo, Kartuzy, Kościerzyna, Lidzbark, Lubawa, Nowe Miasto, Puck, Sopoty, Starogard, Świecie, Tczew, Toruń, Wejherowo	60.000.000	22.000.000	
Bank Handlowo-Przemysłowy w Grodzisku	1921	Grodzisk	Granowo	2.000.000	53.387	10.000.000
Bank Kwilecki, Potocki i S-ka	1870	Poznań	Gdańsk, Inowrocław, Ostrów, Toruń, Warszawa	80.000.800	25.000.000	
Bank Ludowy w Inowrocławiu Sp. z ogr. odp.	1867	Inowrocław		19.861.602	4.525.794	
Bank Mieszczaństwa Polskiego	1921	Poznań	Grudziądz	30.000.000	1.300.000	100.000.000
Bank Młynarzy Zachodnich Ziem Polskich	1921	Poznań	Kraków, Lwów, Łódź, Stryj, Warszawa	50.000.000	10.000.000	150.000.000
Bank Pomorski	1920	Toruń	Bydgoszcz, Gdańsk, Warszawa	10.000.000	1.181.894	20.000.000
Bank Poznański	1920	Poznań	Zbąszyń	30.000.000	7.000.000	
Bank Przemysłowców	1861	Poznań	Bottrop, Bytom, Dortmund, Essen, Gdańsk, Gelsenkirchen, Gliwice, Hamborn, Heerlen, Kalisz, Katowice, Oberhausen, Pszczyna, Racibórz, Rotterdam, Sosnowiec, Strasburg, Toruń, Zawiercie	200.000.000	130.000.000	
Bank M. Stadthagen Tow. Akc.	1920	Bydgoszcz		50.000.000	15.000.000	
Bank Zbożowy	1919	Poznań	Bydgoszcz	2.000.000	14.033.287	10.000.000
Bank Zjednoczenia	1920	Poznań	Katowice, Toruń	20.000.000		
Bank Związku Spółek Zarobkowych	1886	Poznań	Bydgoszcz, Gdańsk, Grudziądz, Kielce, Kraków, Lublin, Łódź, New-York, Paryż, Piotrków, Radom, Toruń, Warszawa, Zbąszyń	600.000.000	409.308.518	
Nadwiślański Bank Rolniczo-Przemysłowy	1921	Toruń	Chełmno	5.000.000	700.000	
Polski Bank Handlowy	1872	Poznań	Borysław, Bytom, Chojnice, Dębica, Drohobycz, Gdańsk, Gniezno, Grudziądz, Inowrocław, Jarosław, Katowice, Kępno, Kraków, Królewska Huta, Krosno, Leszno, Lublin, Lwów, Łódź, Mysłowice, Nowy Sącz, Ostrów, Przemyśl, Pszczyna, Rawicz, Sanok, Sniatyń, Stanisławów, Starogard, Szopienice, Tarnowskie Góry, Tczew, Warszawa, Wągrowiec, Zabrze, Zbąszyń	150.000.000	110.000.000	300.000.000
Polski Bank Komisowy	1919	Poznań	Gdańsk, Łódź, Warszawa	32.000.000	6.500.000	100.000.000
Poznański Bank Ziemian	1919	Poznań	Bydgoszcz, Grudziądz, Leszno, Ostrów	100.000.000	40.000.000	
Wielkopolski Bank Rolniczy	1919	Poznań	Grudziądz, Warszawa	70.000.000	22.000.000	

BANKI W BYŁYM ZABORZE AUSTRJACKIM

według stanu w dniu 1 stycznia 1922 r.

NAZWA INSTYTUCJI	Rok założenia	Siedziba Zarządu	Oddziały zamiejscowe, względnie agentury	Kapitał zakładowy Marek pol.	Kapitały zapasowe (ogół.) Mk. pol.	Zamierzone, względnie zapoczątkowane podwyższenie kapitału zakładowego do wysok. Mk. pol.
Akcyjny Bank Hipoteczny	1867	69 Lwów	Czerniowce, Drohobycz, Kraków, Podwołoczyska, Stanisławów, Suczawa, Tarnopol	70.000.000	38.505.370	140.000.000
Akcyjny Bank Związkowy dla Stowarzyszeń zarobkowych i gospod. we Lwowie	1902	70 Lwów	Kraków, Krosno, Przemyśl, Śniatyń, Tarnopol, Zakopane	63.000.000	25.000.000	100.000.000
Bank Dyskontowy we Lwowie	1920	71 Lwów		4.000.000	567.108	
Bank Komercjalny	1919	72 Kraków	Lwów	20.000.000		100.000.000
Bank Małopolski	1869	73 Kraków	Bielsko, Lwów, Łódź, Rzeszów, Stanisławów, Tarnów, Warszawa, Zakopane	112.000.000	37.373.893	200.200.000
Bank Rolniczy	1881	74 Lwów	Jarosław	20.000.000	2.688.471	50.000.000
Bank Rolno-Przemysłowy	1921	75 Lwów	Borszczów, Brzeżany, Buczacz, Husiatyn, Kopyczyńce, Korolówka, Monasterzyska, Przemyślany, Równe, Tarnopol, Trembowla, Zaleszczyki	50.000.000		150.000.000
Bank Ziemian we Lwowie	1921	76 Lwów	Kraków, Tarnopol, Żydaczów	60.200.000	10.000.000	120.400.000
Bank Ziemski dla Kresów	1918	77 Łańcut		4.200.000	367.100	
Polsko-Amerykański Bank Ludowy	1921	78 Kraków	Warszawa	100.000.000		300.000.000
Polski Bank Gwarancyjny	1921	79 Kraków		30.000.000		100.000.000
Polski Bank Handlowo-Przemysłowy	1921	80 Kraków		100.000.000		500.000.000
Polski Bank Krajowy	1883	81 Lwów	Biała, Kraków, Lublin, Przemyśl, Równe, Stanisławów, Warszawa, Żywiec	1.000.000.000	10.744.008	
Polski Bank Przemysłowy	1910	82 Lwów	Będzin, Borysław, Dąbrowa Górnicza, Drohobycz, Gdańsk, Jasło, Kraków, Krosno, Łódź, Nowy Sącz, Rzeszów, Sanok, Sosnowiec, Stryj, Warszawa	367.920.000	150.000.000	507.920.000
Powszechny Bank Kredytowy	1911	83 Lwów	Drohobycz, Kraków	21.000.000	3.500.000	200.000.000
Śląski Bank Eskontowy	1894	84 Bielsko	Cieszyn, Kraków, Oświęcim, Skoczów, Żywiec	80.000.200	100.000.000	200.000.000
Śląski Bank Przemysłowy	1920	85 Bielsko	Cieszyn	100.000.000	45.000.000	
Ziemski Bank Kredytowy	1900	86 Lwów	Bydgoszcz, Częstochowa, Gdańsk, Kołomyja, Kraków, Krosno, Lublin, Tarnów, Warszawa	210.000.000	80.000.000	525.000.000

BIBLIOTEKA W.S.E.
W POZNANIU

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
BIBLIOTEKA GŁÓWNA
41060/1921
AE00365993

DRUKARNIA
J. BURIANA
W WARSZAWIE
R. Z. 1906